

Д - ТУКЪ-Общинската градска
библиотека

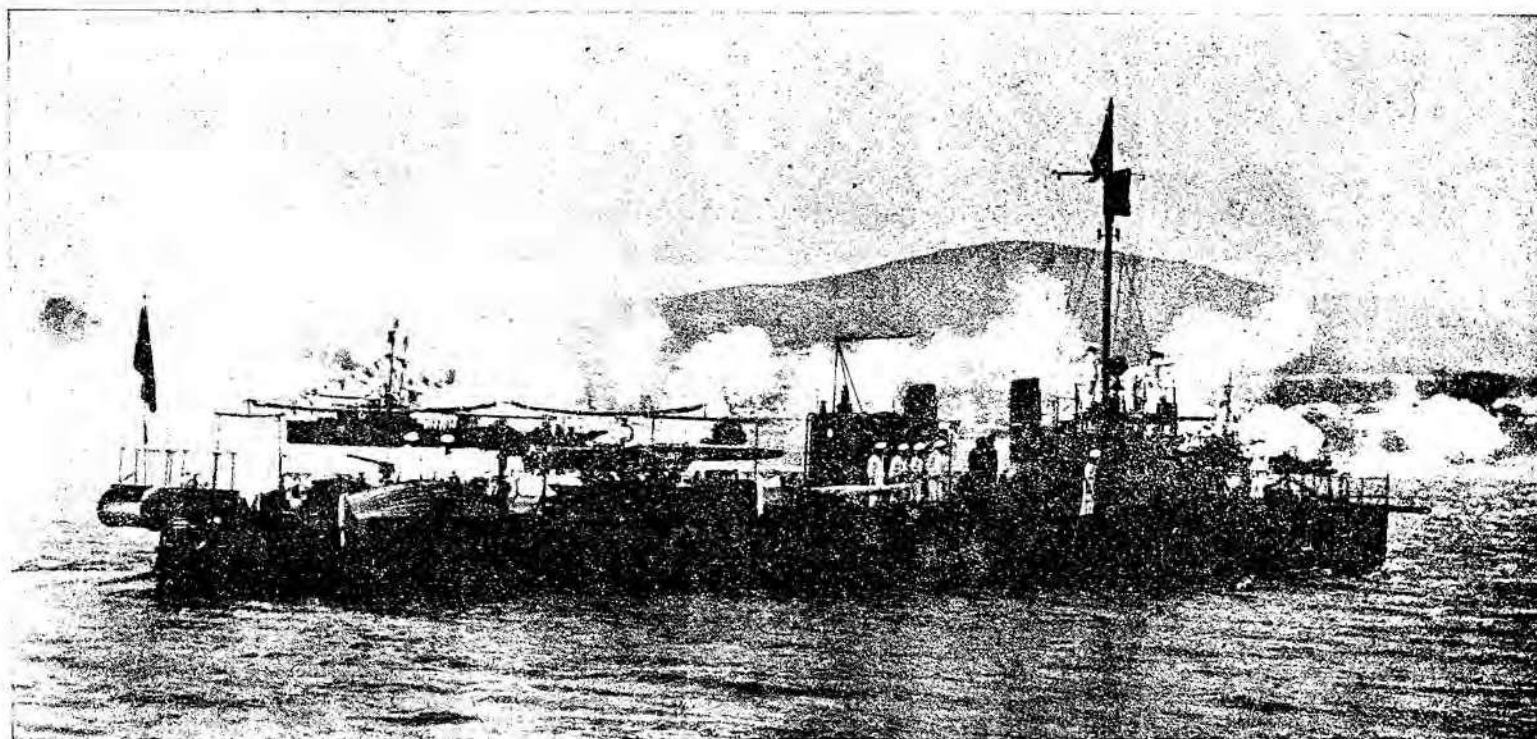

МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

МЕСЕЧНО СПИСАНИЕ
ЗА МОРСКА ПРОСВЕТА

Година X. брой 183. Варна, 1. декември, 1943, г. Ръководи уредническо тѣло Редакторъ Крумъ Кънчевъ

ЧРЕЗЪ МОРСКИ ВЪЗХОДЪ—КЪМЪ ВСЕСТРАННО ПРЕУСПѢВАНЕ

МНОГОПРОСЛАВЕНИЯТЪ БЪЛГАРСКИ ТОРПЕЛОНОСЕЦЪ „ДРЪЗКИ“

ПОКРОВИТЕЛЪТЪ НА МОРЯЦИТЪ

Той е свети Никола чудотворецътъ. Житието на светеца свидетелствува за едно приказно мореходно поприще, съ което той живее въ съзнанието на редица моряшки поколения, станалъ тяхенъ съпътникъ и вождъ.

Обладателъ на духовна мощъ, за да бже борецъ и победителъ въ битката на живота, той е излизалъ неврединъ и отъ бѣснѣщата морска стихия, изживялъ и преодолялъ смъртната опасностъ не на едно корабокрушение.

Така, още приживе свети Никола е всеизвестенъ като хероиченъ покорителъ и властникъ на морето — отъ уста на уста мореплаватели и риболовци съ благоговѣенъ трепетъ разнасятъ мѣлата за чудото на свети Николовото моряшко подвизаване и съ дълбокото убеждение за неговата мощъ начеватъ да го тачатъ като свой доброжелателъ и закрилникъ, който съ светийския си духъ витае надъ всички братя човѣци, които въ тежка безизходна борба съ морето се нуждаятъ отъ чудотворна закрила и спасение.

Обяснимо е, прочее, защо неговиятъ богopodobенъ ликъ надхвърля обсега на историчната правда и сияе съ блясъка на преданието.

Не случайно, наредъ съ иконописаниятъ образъ на Светеца, бива рисувана котва, вътроходъ или самиятъ той е представенъ като изкусенъ кърмчия, застаналъ до кърмилото на корабъ, който се бори на животъ и смъртъ съ бѣсновихра буря: по внушителенъ начинъ е изтъкната покровителствената мощъ на свети Никола, така съдбоносно мърдавна за моряците.

Възвишенъ и недостигаемъ, и все пакъ сърдечно близкъ и любимъ, светиятъ чудотворецъ е пжтеводна звезда въ мигове на презморско лутане въ мракъ и немилостиво вълнение, а спасителната мудѣсница — упование и надежда за всички люде, свързали живота си съ мореплавателна дейностъ.

Наистина, желѣзни сж моряшките мишици, смѣли сж юначно мжжественитъ имъ сѣрдца — огнища на безподобния устремъ къмъ суровото безименно подвизаване надъ бездѣннитъ водни простори. Въпрѣки всичко, и моряците сж хора. И въ неравната борба срещу пристѣпнитъ на злитъ бури и нечетнитъ напасти на плаването — и тѣ се нуждаятъ отъ вдъхновителъ и закрилникъ, и тѣ чувствуватъ потребность отъ мощна опора за духа си, така често бичуванъ отъ кръстнитъ мжки на

непосилни изпитни.

Тази опора е прославениятъ чудотворецъ. Нѣгли свети Никола се явява като божии пратеникъ, съпътствувалъ отъ забравени дни човѣка на морето, олицетворение на неприсѣхващия изворъ на върата и надеждата, така необходими за водене на всяка борба до пълната победа — не ли и борбата съ морето?

Представете си скръбната участъ на самотния корабъ, терзанъ отъ сѣрвно-разярениятъ вълни, когато отъ студената коварна мъгла се протяга всеунищожавашата ржка на смъртта — и вие ще изтъкувате и разберете чудото на една въра, която възпламенява сѣрдцата на легионъ горди страдалци и озарява морния имъ духъ, за да следватъ съ бодростъ повелитъ на мореходното изкуство, което въ свѣтлина разкрива и чѣртае победния пжтъ къмъ спасителното пристанище.

Това не е ли истинско свещенодействие, забулено съ великата простота на моряшкия всѣкидневенъ многосѣдржателенъ битъ?

Това не е ли сжичинско чудо, въ което духовното присѣтствие на удостоения съ благоговѣйна почитъ и смирена любовъ светецъ става сѣрдецъ на своеобразна въра, така пламенно изповѣдвана отъ моряците, които по начало сж върващи люде?

Вихрениятъ летежъ на мореплавателитъ изъ далечнитъ свѣтовни води е придружаванъ отъ хвалебни химни въ честь на морелюбеца свети Никола.

Мисълта за възможнитъ черни sluки въ похода на морските синове принуждава устнитъ имъ неволно да шептятъ молебствия къмъ свети Никола.

Щастливото избавление следъ преодоляване на адската напасть на синята водна пустиня се ознаменува съ благодарственъ изразъ къмъ спасителя свети Никола.

Морелюбецъ, добротворецъ и спасител — дълото на чудотвореца светецъ ще пребже, докато моряци браздятъ морските простори, докато пѣсенята на вълнитъ кънти въ родствено съзвучие съ моряшките сѣрдца, честити и щастливи, че добриятъ Богъ ги е дарилъ съ великъ и мощенъ покровителъ.

А моряците на България, съ въра въ всемогнатата му закрила, въ миръ и въ война ще творятъ дълото на моряшкия подвигъ, на който дължимъ благоговѣенъ дълбокъ поклонъ и братско сътрудничество!...

„МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ“

МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

ПЪТЪТЪ НА НАШИТЕ МОРСКИ КАДЕТИ

(По случай 21, ноември, Архангеловденъ — бойниятъ празникъ на Военно-морското на Н. В. училище)
репортажъ отъ Крумъ Кънчевъ

Труденъ и дълъгъ е тѣхниятъ пжтъ — пжтътъ на нашите морски кадети. Той кѣнти отъ бодрата борческа стѣпка на сърдцати младежи, обрехли сили и младостъ на денонощна служба и възмогване подъ знамето на България.

Съ безпримѣрно усърдие и грижовностъ крепнать тѣ духомъ и тѣломъ, устремно насочени къмъ днитѣ на свѣтла бѣднина съ крилата на пламенна вѣра — вѣрата въ България. Низа отъ съзнателно изпълнявани задължения краси тѣхното младежко, но хероично поприще, олицетворено въ единъ върховенъ свещенъ дългъ къмъ Родината, за който заслужава да се живѣе, за който е достойно да се умре!...

Кои сж тѣ, защо се подслониха доброволно и съ неудържима радостъ подъ стрѣхата на Военно-морското на Негово Величество училище — и какви дѣла очаква отъ тѣхъ Царьтъ, народътъ и Държавата? —

Любовьта къмъ морето и величавата слава на моряшкото подвизаване съ властенъ зовъ ги призоваа. Тѣ дойдоха отъ близкиѣ и далечни кжтове на обединеното ни Отечество и съ гордостъ заеха редицата на най-младитѣ членове въ семейството на българското морско войнство. Облѣкли синитѣ моряшки дрехи, внедрили въ своитѣ кристално чисти непокаварени души вѣковнитѣ завети на българската история отъ ханъ Исперихъ Завоевателъ до царь Борисъ III Обединителъ — тѣ днесъ съ крепка ржка държатъ любимата бойна пушка, но въ своето многолико всѣкидневие ще ги видите да се обучаватъ всрѣдъ техническитѣ уредби, да напръгать стоманени мишици съ лодъчно гребло, да усвършенствуватъ вѣтроходното изкуство, да плуватъ съ нашитѣ бойни, учебни и търговски кораби, усърдно да следватъ класнитѣ учебни занятия — и какво ли не още?

Сурови бойци, смѣли моряци, вещи техници, отлични ученици, примѣрни спортисти, — тѣ сж преди всичко и надъ всичко — добри българи.

Родинолюбието — въ това се корени и крие тайната на тѣхното бързо преуспѣване. Защото любовта къмъ България вдъхновява и обогатява тѣхнитѣ сърдца — и тѣ се преобразяватъ на чудодейни огнища, дето се коватъ и изграждатъ най-великитѣ човѣшки и народностни добродетели.

При това положение, нужно ли е да се изтъква, че за началници и преподаватели обучението, възпитанието и ржководенето изобщо на тѣзи млади българи — цѣта на златната българска младежъ — представя една рѣдко благодарна дейностъ, извършвана не само съ служебно доволство и радостъ, но и съ гордо родолюбиво чувство!

Но ако шестгодишната подготовка на нашитѣ морски кадети действително протича подъ знака на всестранното усвършенствуване, явяватъ се въпроситѣ: за кое поприще сж предназначени добититѣ познания, въ коя областъ ще цѣвти жизнениятъ подвигъ на тия ученици-войници, и до колко тѣ ще сж зрѣли и годни за едно утрешно творчество, посветено на българската общностъ?

Тѣ се готвятъ за водачи на българския воененъ и търговски флотъ. Тѣ се готвятъ за морски техници. И ако не изключително, то предимно въ родната морска действителностъ ще прокаратъ

творчески бразди проявитѣ на нашитѣ морски кадети следъ изтичането на ученическитѣ години.

Презъ своето повече отъ шестдесетъ годишно съществуване Военно-морското на Негово Величество училище е подготвило стотици възпитаници, свързали своитѣ имена и дѣла съ възхода на морска и техническа България, а и въ другитѣ области на човѣшката дейностъ въ нашата страна не малко отъ тѣхъ сж постигнали похвални осществявания.

Днешнитѣ наши морски кадети, достойни следовници на своитѣ стари другари по служба, сж на своята висота, за да бждатъ свѣтла надежда и гаранция упование за Царя, народа и Държавата въ мирновременнитѣ завоювания на честно труженичество, готови да жертвуватъ живота си, когато настане часътъ на славна бранъ за родъ и честь.

Тече времето. Тѣ крачатъ напредъ и само напредъ — сърдцатитѣ морски рицари на България, равноправнитѣ членове на родното морско войнство. Труденъ и дълготраенъ е тѣхниятъ пжтъ. Но... за възторжената младостъ и за светлата любовъ къмъ Родината, има ли прѣчки и умора, има ли страхъ, колебание и съмнение?

Така, пжтътъ на нашитѣ морски кадети не е само една образцова служба, но и едно непрестанно свещенодействено усилие за изграждане морския образъ на велика и обединена България, владѣеща и властуваша надъ две благодатни морета и надъ една велика рѣка.

И колкото задачитѣ на нашето бурно съвремие, въ което се творять сждбинитѣ на свѣта и на нашата страна за столѣтия, сж по-тежки, толкова и подготовката на „синитѣ морски орли“ е по-свършенна, толкова и волята имъ за стихийенъ полетъ къмъ висинитѣ на себежертвата е по-юнашка, по безгранична...

Роднитѣ сухоземни и въздушни войски въ лицето на нашия морски боецъ иматъ достоенъ събратъ по духъ и вещина, който всепреданно е приобщилъ усилията си въ дѣлото на народната отбрана.

Военно-морското на Негово Величество училище е гнѣздо, въ което растнатъ вдъхновенитѣ водачи на морскитѣ ни бойци, и храмъ, дето въ свѣтлината на просвѣтата и съзнанието се изграждатъ тѣхнитѣ възвишени добродетели.

България, наша вѣчна света майко, и вие доблестни сънародници, които съ гордостъ носите гордото и превелико име българинъ, отправете взоръ къмъ нашитѣ морски кадети, чието всѣкидневие има облика на неспиренъ походъ!

Звуцитѣ на Шуми Марица, преливащи се въ звуцитѣ на Химна на Царя ечатъ редомъ съ пѣсента на българскитѣ морета, за да отекнатъ въ тѣхнитѣ сърдца — сърдцата на нашитѣ морски кадети.

Пжтътъ имъ — сждбоносно и неотмѣнно очертанъ — е пжтътъ на всепобедния български духъ, който лети напредъ и само напредъ!

Нашиятъ нароченъ репортажъ, по случай бойния празникъ на Военно-морското на Негово Величество училище, съ картини и слово рисува само нѣколко стѣпки отъ този колкото хероиченъ, толкова и много малко известенъ пжтъ...

Клетвата е върховен миг за българския войник. Морският кадет с несдържано вълнение цълува бойното знаме на Частта, високо вдига младежката дясница и с гордост изрича двете съкровени и съдбоносни думи: „Заклехъ се!“

Отг днесъ той е въ редицата на сърдцатитъ мжже, удостоени да бждатъ равноправни членове на родното воинство.

Морският кадетъ е вече морски воинъ, готовъ въ всички случаи да служи на Царя и Отечеството, и ако стане нужда—да не пожали и живота си, но да остане вѣренъ на войнишката клетва.

Да, свещенъ е войнишкиятъ дългъ, свещена е войнишката клетва!

Има ли значение въ кой български кжтъ ще протече ученическото време на морския кадетъ, следъ като съ толкова любовъ и възторгъ е избралъ своето славно поприще?—

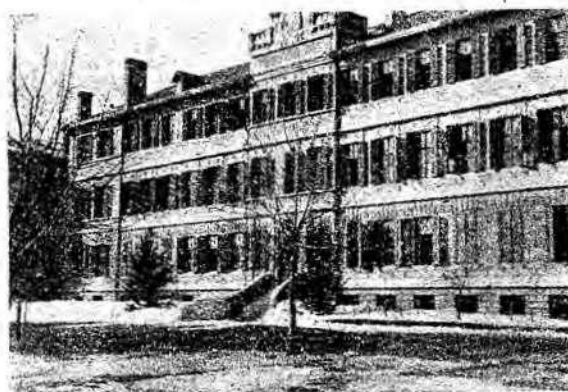
При всички обстановки и обстоятелства, той е бодъръ, изпълнителенъ и непоклатимъ на своя постъ...

Въ близкото минало шестъ години Военно-морското на Негово Величество училище бѣше на островъ свети Кирилъ, при романтичния градъ Созополъ.

Много пжти буригъ на Черно море хлопаха по вратигъ на училищната сграда и съ мощта си отекваха въ сърдцата на възпитаницигъ: въ толкова близко съседство живѣеха и работѣха тѣ съ морето.

Всепреданни и неуморно следващи своя пжтъ, нашигъ морски кадети и днесъ пазятъ въ сърдцата си спомена за Созополъ, въ който суровостигъ

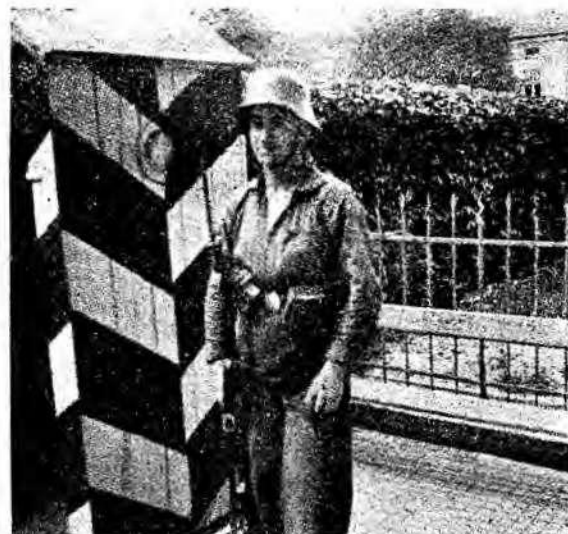
на едно островно съществуване се преплитатъ съ мечтаното отъ всѣки морякъ близко другаруване съ любимото родно море.

Варна, царицата на Черно море, наново приюти младигъ утрешни челници на Морска България.

Училищната сграда се извишава на китното Черноморие, дето ханъ Исперихъ развѣ победенъ стягъ и съ мечъ въ юнашка ржка положи основигъ на нашата държава. За нейното величие тукъ работятъ и крепнатъ млади българи—нашигъ морски кадети...

Да премине младостта ти въ добиване знание и зрѣлостъ въ едно военно-морско учебно заведение—единствено по рода си въ нашата страна—нали това е златенъ блѣнъ за твоето пламенно сърдце, млади българино?—

Мечтата е станала действителностъ.

Той е Застаналъ на постъ предъ главния входъ на Училището.

Спокоенъ и търпеливъ, младиятъ воинъ бодро бди, готовъ да действува, ако се наложи.

Неговата служба е подъ знака на свещенодействието, което обръща думигъ въ дѣла, а кръвта и духа трептятъ съ мощта на българолюбието.

Това, разбира се, е само една брънка отъ дългата верига на дълга.

Но всичко преминава неусѣтно и леко. Здравигъ плещи, жилавигъ ржце и смѣлитъ сърдца на неговигъ другари чакатъ своя редъ.

Той скоро ще бжде смѣненъ отъ вѣрната стража.

Техническата сръчност е необходимо качество за труженика на морското дѣло, независимо отъ службата, която той ще изпълнява.

Затова, учебната работилница за морския кадетъ е сжщински храмъ, дето той много часове наредъ работи подъ вещото ръководство на своитѣ преданни на морско-техническото дѣло преподаватели.

И на спортното игрище тѣ сж въ стихията си. Толкова задължения изпълватъ тѣхната дневна програма—и все пакъ, тия буйнокръвни юноши намиратъ сили и време за игра.

Сега тѣ сж увлѣчение участвуватъ въ едно „ржбисъстезание“, въ което проличава тѣхния устремъ и високъ борчески духъ.

Благодарение гъвкавитѣ атлетически тѣла и съобразителността на отличнитѣ играчи, избѣгватъ се опасноститѣ, произтичащи отъ позволени тѣ грубости въ тази „спартанска“ игра.

Нѣма спортъ, въ който нашитѣ морски кадети—като се започне съ плуването и се завърши съ фехтуването и бокса—да не сж не само любители, а между тѣхъ да се проявяватъ и признати майстори, внушително превъзхождащи своитѣ връстници отъ „цивилния животъ“.

Всестранното развитие е заветна целъ, която по учебно-възпитателенъ пжтъ се догонва, за да се изгради едно здраво тѣло съ възвишенъ духъ.

На гледъ гѣзи „катерици“ правятъ впечатление, че си губятъ времето, като вършатъ детински лудории, защото нѣма какво по-умно да вършатъ.

Въ сжщностъ, тѣ си знаятъ работата и не сж толкова глупави и вдетенени, за каквито бихме ги смѣтали!... Това буйноклонесто разкривено дърво представя отлично помагало за привикване младитѣ жилави тѣла на утрешнитѣ вѣтроходци—да се огъватъ, да се протѣгатъ, а ржцетѣ да се вкопчватъ съ силата на желѣзни клещи.

Тѣ сж на излетъ презъ недѣлния отпускъ изъ близката прибрѣжна околностъ и по щастливъ начинъ сж свързали приятното съ полезното, ако и предъ погледа на несведущия да изглежда, че въпрѣки войнишкото облѣкло, тѣ не сж скжсали съ детинскитѣ привички!

Ето, отъ шеговитата игра до служебната задача има само една крачка! Сжщитѣ катерливи павци на следния день сж на „практика“ въ учебния корабъ—и съ леснота и очудваща сръчностъ просто се плзгатъ и отхвъркватъ по вжженитѣ стълби къмъ върха на двадесетметровия стожеръ.

Тѣ се радватъ на заслужени похвали, съ които довольниятъ отъ успѣха имъ командиръ ги възнаграждава.

Даровити по рождение или прилежно напредващи морски чада сж тѣ? Навѣрно—и едното, и другото!...

Вѣтрѣтъ надува бѣлитѣ вѣтрила, и тѣхната лодка лети изъ просторнитѣ води на залива като великанска чайка.

Морскитѣ кадети днесъ сж щастливи съ най-любимото занимание вѣтроходството.

Да бждешъ стражъ, познавачъ и властникъ на вѣтра—е тежка работа, наистина. Това е знайно отъ всѣки кадетъ. И това съзнание напрѣга властно цѣлото му сжщество, мобилизира всичкитѣ му тѣлесни и духовни сили, за да бжде достигнатъ възможния най-голѣмъ успѣхъ въ благородното изкуство на море, каквото е вѣтроходството.

Съ спокойствието и търпението на мъдрецъ, съ увѣреността на сродения съ стихитѣ, съ безстрашието на храбрый воинъ—тѣ обуздаватъ немирнитѣ вихри. Така, за тѣхъ вѣтроходството е колкото едно спортно борческо напрежение, толкова и една своеобразна наука.

Но заречениятъ да стане „покорителъ на морето“ има още доста въпроси да разреши, предстои му съ доста изпитания да се справи. Така, за примѣръ, единъ морски кадетъ не е посветенъ и въ най-низката степенъ на моряшкото звание, ако не се е преборилъ и сприятелилъ съ „благословеното лодъчно гребло“.

„Собствената опитностъ е голѣмо богатство, защото тя ще направи отъ придобитото знание наше притежание и неразлъченъ нашъ сътрудникъ при всички случаи на живота“—така бѣше имъ говорилъ офицерътъ още на първия урокъ по гребане. „Знание можемъ да дадемъ другиму, но опитността и сръчността представятъ изкуство, което бездруго всѣки трѣбва да изкупи и овладѣе съ собствената си потъ и съ цената на болката и окървавенитѣ слинове (мазоли)“...

Убедени въ тази истина, морскитѣ кадети начеватъ отъ най-дребното, за да се възмогнатъ до ржководнитѣ постове на своята отговорна служба,

въ качеството на горди запоѣдници на най-свършенитѣ съвременни съоржжения по море.

Подъ опожаряващия пекъ на юлското слѣнце, обливани отъ пороя на проливенъ дъждъ, бичувани отъ упорититѣ пристжпи на яростнитѣ вълни, тѣ не изпущатъ тежкитѣ гребла изъ ржцетѣ си, а ги преобразяватъ на сжщински крила, съ които тѣхната послушна десетгребна лодка бразди и пори синьоводната морска ширъ.

Само така, пионеритѣ на българското морско дѣло не само заякчаватъ своитѣ мускули, не само каляватъ волята си, но по пжтя на личния опитъ достигатъ до правдиви възгледи за нѣщата и градятъ—въ единение съ морето и неговитѣ бури!—своя моряшки, български и човѣшки свѣтогледъ...

На добъръ пжтъ, надеждни сили на свѣтлото българско бждеще!

Утрешни капитани на море, тѣ трѣбва да познаватъ и да владѣятъ корабоводаческитѣ уреди, да могатъ да „провеждатъ“ кораба.

Въ това отношение любознателското постоянство съперничи съ любовта имъ къмъ морското поприще. Така само може да се обясни очудващиятъ успѣхъ на старшитѣ кадети-мореходци, най-младитѣ мореходци на България.

Цѣли „стражи“ тѣ сж неотлъчно на командния мостъ. Учебнитѣ плавания за тѣхъ сж истинско откровение, а корабитѣ въ мореходно отношение замѣстватъ временно напуснатата класна стая въ Училището.

Въ случая скромнитѣ по размѣръ наши плаващи сждове не сж прѣчка за крилатия духъ.

Съ своитѣ отлични познания и високи добродетели родниятъ морякъ си е завоювалъ добро име и всрѣдъ съперницитѣ си въ чужбина.

Тукъ, на малкитѣ кораби, се раждатъ тѣ—голѣмитѣ моряци, утрешнитѣ морски вълци!

Радост и гордост ще изпита всеки българин, ако е щастлив да види как възпитаниците на Военно-морското на Негово Величество училище летят събързоплунните наши лодки, последната дума на морската техника.

Въ такива случаи, тези достойни потомци на Исперихъ, на Крумъ и Симеонъ, — сж повече от всякога морски орли, които на своите мощни крила сж въ състояние да носят вънеца на победата тъй, както техните бащи я понесоха на крилата на безумнохрабритъ ни торпедоносци въ студената ноемврийска нощ на 1913 година!..

На бойното стрелбище. Почивка следъ стрелбитъ. Тукъ, всрѣдъ оглушителното свирене на патронитъ, старшитъ кадети каляватъ нервитъ си, и къмъ познанията въ областта на военното изкуство прибавятъ и качества на хладнокръвния, пресметливъ и съобразителенъ човѣкъ, — качества, които не сж за пренебрегване, безразлично къде ще бждатъ приложени — нали?

МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

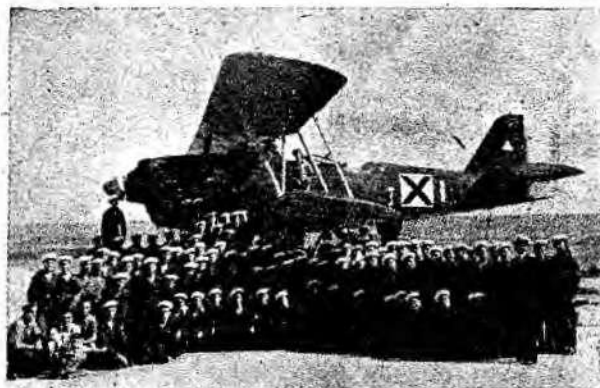
Да, ще настане часътъ! Но кога?... Ние сме готови. И чакаме. „Единъ животъ за живота на Родината“. Има ли по велика целъ за поривитъ на една възторжена младостъ, каквато е младостта на нашитъ морски кадети — морскитъ рицари на България?..

Великъ е нашиятъ войникъ!

Дали стискащъ въ смѣла дѣсница тежкия браненъ мечъ на Испериховитъ конни бойци или увѣрено сграбилъ огнедишащото съвремено оржие — всѣкжде той е все победенъ и великъ.

Бойнитъ подвизи на родния войскарь презъ въксвѣчната ни история сж изковаели славата на подвига, която ечи въ пѣсенята на хайдушкия Балканъ и отеква въ просторитъ на роднитъ морета.

На гости на българскитъ летци въ едно водосамолетище. Децата на небето и децата на морето си подаватъ братски ръце.

Сърдцата имъ тупятъ въ съзвучие съ голѣмото сърдце на България.

Предъ тяхния младежки взоръ славното наше минало се откроява чрезъ величието на подвига. Съ великански ръстъ сж възпрѣвени дѣдитъ имъ въ въскръсналия споменъ, който съпжитствува признателната Родина. Този безсмъртенъ споменъ съпжитствува и тяхъ — младитъ бойци на България, за да летятъ безспиръ отъ победа къмъ победа.

Родино, приеми нашата вѣрна синовна данъ — мълвятъ устата имъ.

Царю, изречи Своята сѣдбоносна повеля — и ние ще полетимъ вихрено — така говори тяхната любовъ!..

Не само за развлѣчение и за разнообразяване на живота, но за опознаване на Родината, за морските кадети биватъ устройвани излети изъ близките или далечни кѣтове на българската земя.

При единъ излетъ до Побити камани (Вкаменѣлата гора) следъ нарочната научна беседа на преподавателя, възпитаниците използватъ дадения отидъ за единъ бой съ снѣжни топки.

Свежестъта на ранната пролѣтъ влива своите ободряващи струи въ едно щастливо юношество.

Вѣренъ на войнишката клетва, Гюро Михайловъ живъ изгорѣ, но ни крачка не отсѣпи отъ войнишкия постъ.

Единъ българинъ умрѣ като херой, обезсмърти своето име и заживѣ съ подвига си на вѣчни времена въ сърдцата на всички българи, поели тежкия, но славенъ път на дълъга.

Единъ паметникъ въ Пловдивъ по внушителенъ начинъ възкръсва спомена за този скромненъ, но великъ воинъ.

Възпитаниците на Военно-морското на Негово Величество училище иматъ щастливия случай презъ едно пребиваване въ Пловдивъ да се поклонятъ предъ този паметникъ съ чувство на благоговение и братска обичъ.

Защото загиналиятъ на войнишкия постъ е херой-светецъ, чието име звучи подобно молитвения шепотъ къмъ Бога, а дългата му чъртаятъ пътя къмъ най-съкровениятъ народностни осъществявания...

Образътъ на Гюро Михайловъ е свѣтилникъ за нашите морски кадети. Неговиятъ път е и тяхенъ път...

Съ шапки въ ръка тѣ се сбогуютъ съ населението на едно дунавско селище.

Раздѣлата е трогателно мила. Въ слуха на гостоприемните дунавци още звучатъ ободряващите войнишки пѣсни на кадетите и желѣзната стѣпка на тяхната устремна маршировка.

Морските воители сж оставили най-хубави спомени...

Корабътъ се плъзга по великата рѣка. Тихиятъ бѣлъ Дунавъ безгрижно и сънно е просналъ мощна снага подъ ласките на слънчевия юнски день.

Като призивна трѣба звучатъ грѣмогласните горди слова на пѣвеца на свободата и бореца за свободата Христо Ботйовъ—„Тукъ се слуша моята воля, азъ съмъ капитанъ!“ Тѣзи слова говорятъ право на сърдцето, защото възпитаниците на Военно-морското на Негово Величество училище—утрешните капитани на дунавските кораби—сж достойна гордостъ за достойна свободна България...

Тукъ, предъ очудения погледъ на свѣта, шепта български синове съ костите си изградиха основите на Третото българско царство.

Шипченската епопея е симфония на българския духъ, написана съ кръвъ, следъ като дълго време бѣше носена като свидно съкровище въ сърдцата на своите творци и като една велика любовъ—любовта къмъ България.

Днесъ и навѣки ще звучи тази дивна симфония подъ родното небе и ще зове чадата на Балкана и чадата на морето къмъ борба и победа.

Когато младите морски воители на България посетиха Шипченския Балканъ, тѣ изживѣха неопикуемиятъ мигъ, когато символично морето и планината си подадоха ръце—за да се свържатъ не само две епохи, но и две стихии, надъ които властвува свободниятъ българинъ—планината и морето!

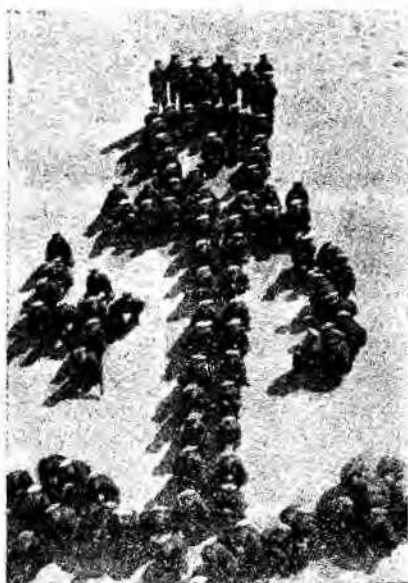

Тъ вървят по светитъ пѣтеки на Великата рилска пустиня, чиито девствени недра приютиха по волята на Бога тленнитъ останки на най-добрия и най-великия български Царь.

Така и въ живота тѣ ще следватъ Неговитъ завети, ще изпълняватъ Неговитъ заповѣди.

На вѣчна стража въ дебритъ на Рила застана безсмъртниятъ духъ на Царь Борисъ III Обединителъ.

На стража, до сетния дѣхъ, чада на морска България, подъ водачеството на Царь Симеонъ III...

Една котва, изкована отъ кръвъ и духъ. Какъв по-красноречивъ символъ на българската и моряшка сплѣтеностъ и единение?!

Опората на моряшкото семейство е другарството. Тази висша добродетель се насажда въ душитъ на кадетитъ—и тѣ ставатъ едно сърдце и едно тѣло подъ стрѣхата на любимата Алма матеръ—Военно-морското на Негово Величество училище.

„Въ морска бранъ съ врагъ проклетъ, съ готовностъ и усмивка на уста, загина всрѣдъ вълнитъ той, изпълнилъ клетвенъ дългъ въ полето на честта“.

Така ще пише бѣдещата родна история за тия, които днесъ бодро крачатъ съ всепобедната юначна стѣпка на славнитъ си дѣди по пѣтя на безсмъртието и славата.

Защото, пѣтътъ на нашитъ морски кадети е преди всичко пѣтя на българския войникъ, готовъ да умре, за да живѣе България!...

Има ли единъ-единственъ българинъ, който не би проследилъ съ нескрита народностна гордостъ тѣхнитъ стройни редици?

Докато изчезне високо вдигнатото бойно знаме, докато заглѣхне и последниятъ екъ на бодрата войнишка стѣпка—ние съ тебъ, брате съотечественико, а заедно съ насъ и всички българи—нека съ свалени шапки ги проследимъ и смирено съ благоговѣенъ шепотъ промълвимъ: „Великъ, великъ е нашиятъ войникъ!“... Достоенъ неговъ следовникъ е нашиятъ морски кадетъ!

Ще ни чуе българскиятъ Богъ, и ще претвори молитвата ни въ дѣло, тъй както нашата кръвъ ще се преобрази и влѣе въ духа на вѣчната българщина! Аминъ!

ДВЕТА СРАНИ НА МОРЕШКИЯ ЖИВОТЪ

отъ капитанъ на море К. Христовъ

Нека признаемъ, малцина сж у насъ ония люде, които биха могли да се похвалятъ, че познаватъ особено добре моряцитъ, и по-определено—нашитъ моряци, и живота и всѣкидневие то на сжщитъ. За всичко това, никой не трѣбва да бѣде обвиняванъ. Непазнаването на нашето морячество отъ страна на обществото ни и по-широкитъ народни срѣди си има своитъ обясними и по начало оправдателни причини, които при едно повнимателно вглеждане всѣки би могълъ да открие.

Ние бѣхме, па и сме си, не особено голѣма страна, и естествено, възможноститъ ни въ икономическо и стопанско отношение далечъ не могатъ да се мѣрятъ съ възможноститъ на голѣмитъ и-богати страни, които покрай друго разполагатъ и съ богатъ житейски опитъ, какъвто предлага едно

вѣковно свободно сжществуване. Заживѣла свободно едва малко повече отъ половинъ вѣкъ, изнесла на плещитъ си петъ жестоки войни за своето сжществуване, разяждана отъ политически разпри и чужди влияния, отрудена България и изтерзаниятъ ни народъ, далечъ нѣмаха възможностъ да съзратъ и използватъ ония богати възможности, които морето, ако и само Черно море, предлагаше щедро на нашата страна. Благодарение на това то-морето, не можа да си извоюва достойно мѣсто въ нашия стопански и икономически, па ако щѣте и политически животъ, а отъ тукъ вече и непознаването ни на тая стихия, непознаване следователно и труженицитъ, които боравятъ срѣдъ нея, непознаване нашето морячество, и условията, при които сжщото води своето сжществуване и гради

своето дѣло. Тукъ дължа да заявя, че благодарение на еднакви условия на животъ, при които сж поставени моряцитѣ отъ всички страни по земното кълбо, много сжществена разлика въ тѣхното всѣкидневие, привички и духовенъ обликъ наистина не сжествува. Морето е властна стихия, и отпечатѣкътъ, който то налага на своитѣ чада, е властенъ и неотмѣненъ. Затова, когато се говори за моряци и изобщо за моряшкия животъ, трудно е не, но почти невъзможно е, да се прави разлика по отношение националността, като разбира се изключимъ ония присжци и неизкореними духовни и тѣлесни качества и предразположения, присжци на всѣка народностна общностъ.

Свѣтовната литература, наистина предлага на любопитния читателъ твърде много трудове, дѣло на избрани майстори на перото, въ които основната съставка е морячеството и моряшкия животъ. Екрантъ напоследѣкъ сжщо често ни изненадва съ филми, чийто предметъ е пакъ морето и неговитѣ вѣрни чада—моряцитѣ. Обаче, оная романтичностъ, която морето, благодарение на своята необятностъ, и следователно неизвестностъ, крие за людетѣ отъ брѣга до такава степенъ налага своя отпечатѣкъ, та най-често и море, и морячество и моряшки животъ сж сведени до преднамѣрено възторжени, бликащи отъ изкуствена жизненостъ и безгрижие романи, безкрайна низа отъ романтични измислени приключения, които естествено далечъ не даватъ ясна и правдива представа за оная изпълненъ съ тежести и грижовностъ животъ, който моряцитѣ водятъ и на брѣга и всрѣдъ морето, който е и истинския животъ на моряка. Казвамъ истинския, защото това е животътъ, който морякътъ води за своето сжществуване, за насжщия си хлѣбъ, животъ всрѣдъ наистина романтична обстановка, но животъ изпълненъ съ благороденъ трудъ и творчество, и често, благодарение на тежкитѣ условия, при които се води, животъ-мжченичество.

На пръвъ погледъ, естествено, за неосведомения всичко това ще звучи неразбрано и чуждо. Мнозинството у насъ живѣе съ убеждението, че край море и срѣдъ море се ходи само за удоволствие и развлѣчение, и че всички ония, които боравятъ по море, преминаватъ по силата на единъ неписанъ законъ времето си въ безгрижие, бездейностъ и забава. Тѣй мисли мнозинството, ония люде, които, закрепени здраво къмъ брѣга, се задоволяватъ само съ възторга и задушевитѣ трепети, които морето, тая непозната стихия буди въ всѣко по-чувствително сърдце, безъ да се взратъ, безъ да проумѣятъ, че и тукъ, всрѣдъ тая необятна морска ширъ, трудъ кипи, трудъ, непосиленъ, тежъкъ трудъ. Хиляди трудещи се люде, моряцитѣ, отъ ранна утринъ до късна вечеръ, а много често безъ прекжсване и день и нощъ, отдаватъ своя кървавъ потъ въ трудъ, въ борба, често титанична, непозната по своята жестокостъ и размѣри, въ борба за насжщия, въ борба за залькъ хлѣбъ. Това е истина, неотмѣната и жестока като сждбата истината: навсѣкжде по свѣта людетѣ се трудятъ, за да живѣятъ. А тая истина има еднаква стойностъ, сжщата тежестъ, както за хората на сушата, така и за тия на морето. Морячеството не е освенъ една поминѣчна дейностъ, както и всички други прояви, чрезъ които ние крепимъ и затвърдяваме нашето сжществуване, а н а я т ъ, чрезъ който си извоюваме достойно мѣсто всрѣдъ людетѣ по свѣта, чрезъ който живѣемъ. Тукъ вече нѣма романтика, а има борба за сжществуване.

Естествено, тая професия, морячеството, като всѣка друга поминѣчна дейностъ, се изпълнява всрѣдъ съответната обстановка—морето, при съответнитѣ условия, които морето предлага. И нека никой не се самоизмамва, че на море всичко върви като по вода. Несгодитѣ и трудноститѣ, които морякътъ срѣща при изпълнение на своята служба на море, сж безъ съмнение, непонятни за хората отъ сушата. Малцина знаятъ повече или по-малко за кървавия трудъ на моряка, за непосилната борба, съ която изобщо е свързано препитанието на хората всрѣдъ морето, за опасноститѣ и превратноститѣ на моряшкия животъ. А нека признаемъ, по тоя въпросъ и нашитѣ моряци почти малко или нищо не говорятъ. Едва дневната голѣма война, която се разпротрѣ по всички морета и континенти, изтъкна предъ несведущитѣ, че морякъ на море, въ мирно и въ военно време, не значи освенъ войникъ на постъ, войникъ съ пушка при нозе, войникъ вѣчно на шрекъ, готовъ да вземе пушка „за стрелба“. Морето не познава колебания и страхъ, не знае пропуски. Тукъ всѣка грѣшка, всѣко нехайство и немарливостъ не оставатъ никога неоткрити, защото морето—тоя страхотенъ и неумолимъ сждникъ, рано или късно открива всичко и за наказание стоварва безмилостно своя желѣзенъ юмрукъ върху плещитѣ на тоя, който е ималъ непредпазливостта да се провини. На море, открито заявявамъ азъ, моряцитѣ воюватъ! На море моряцитѣ не знаятъ миръ, не знаятъ и покой! И всрѣдъ тая обстановка, обкржжени отъ всѣкжде отъ опасности и изненади, тѣ се трудятъ, воюватъ и творятъ, като по тоя начинъ отдаватъ своята синовна данъ на майката Родина.

И день и нощъ, и дѣлникъ и празникъ, защото всрѣдъ морето нивга нѣма празникъ, всрѣдъ снѣгъ и студове тѣ—моряцитѣ, никога не почиватъ. Неблагодарно тежъкъ и суровъ трудъ, наистина е тѣхния, и нека признаемъ, и не особено добре възнаграденъ. Това е „романтичния“ животъ на моряка на море, а до голѣма степенъ и на брѣга; животъ, пакъ ще повторя, и то безъ преувеличение, изпълненъ съ толкова непосиленъ трудъ и голѣма отговорностъ, та понѣкога достига до мжченичество.

Разбира се, всичко до тукъ казано, безъ голѣми подробности, по простата причина, че мѣстото не позволява, разкрива само едната страна на моряшкия животъ—животътъ на моряцитѣ на море. Избѣгвамъ да опиша всички ония нови задължения, съ които дневната велика война отрупа моряцитѣ; непосилниятъ трудъ, опасноститѣ, неспирната бдителностъ, грижитѣ и невѣроятната смѣлостъ и умение, които се изискватъ на всѣка стѣпка по море, и съ които е свързано благополучното превозване на даденъ товаръ, билъ той за мирното население или за фронта.

Сегашниятъ животъ на нашитѣ моряци е животъ на герои, а тѣхниятъ подвигъ и преданостъ, които тѣ всѣкидневно съ своитѣ дѣла подѣртатъ и доказватъ предъ Царъ и Родина, не се съмнявамъ, ще бждатъ достойно оценени отъ иднитѣ поколения. Днесъ, нашитѣ моряци отъ търговския и воененъ флотъ градятъ своята история, изтъкана отъ героизмъ и съзнание за дългъ и отговорностъ, история, въ която дѣлата на нашитѣ моряци граничатъ съ подвига. Днесъ, нека не е тайна за нашия народъ, се полагатъ по сждбоносенъ начинъ основитѣ на морска България, основи, върху които до голѣма степенъ въ близкото бждеще ще бжде изградено благополучието и благоденствието на

нашата изстрадала и достойна Родина.

Мнозина може би вече започват да се очудват и да запитват: та нима моряците вечно се трудят, вечно бдят, постоянно на пост ли те стоят?

Естествено, че не. Та и Бог нкога отреди и повели „Следъ трудъ—почивка! Шестъ дни работи, седмия почивай!“ Разбира се, на море всичко тава въ буквалния смисъл на израза е невъзможно да бжде спазвано. Морето има свои установени и неотменими желѣзни закони, които моряците волю-неволю изпълняватъ. Морето никога и съ никого не се шегува. Нему моряците отдаватъ своя трудъ и сили, нему много често се и подчиняватъ. Но на брѣга, тамъ вече се разкрива втората страна на моряшкия животъ—на брѣга най-често моряците почиватъ. Казвамъ най-често, защото пребиваването на кораба на брѣга е винаги свързано съ трудъ, пакъ върху плещите на моряка. Товарене и разтоварване на стоки, поправка или почистване на кораба, което до голѣма степен е морячко задължение. Затова пъкъ, свободното си време морякътъ прекарва по свое разбиране и преценка, често пжти по начинъ, необикновенъ отъ гледището на мудния и улегналъ животъ на сухоземния обитател...

Съпругъ, съ семейство, следъ преживѣните ужаси, съ които днесъ изобщо е свързано пжтуването по море, за него е истински празникъ да бжде отново всрѣдъ своите близки, въ обстановката на домашното огнище—оня кжтъ, който всрѣдъ буритѣ и негодитѣ на море, тъй често и съ такава властна сила и сладостна болка е овладявалъ неговото съзнание; будилъ е у него неподозирани сили, за да излѣзе той победителъ въ жестоката борба съ морската стихия. Тамъ, обкржжѣнъ отъ своите близки, съпруга, дечица невръстни, старица и старецъ—родители отдавна бѣловласи, за чието благоденствие той отдава всѣкидневно своя кървавъ трудъ, за чието щастие той се бори, за което живѣе, тамъ, всрѣдъ домашното огнище, всрѣдъ близките до сърдцето люде цвѣти и неговото щастие—щастieto на моряка. Така и неговиятъ животъ е осмисленъ и пълнъ: той знае защо живѣе, знае за кого се бори. И тъй въ отдихъ и миръ, въ своето собствено пристанище, обкржжѣнъ отъ искрящи отъ щастие и радостъ очички, всрѣдъ задушевностъ и топлина, сърдечностъ и мила непринуденостъ морякътъ щастливо почива, събира нови сили, укрепва въ саяна вѣра, сила и вѣра, тъй необходимими въ неговия буренъ изпълненъ съ непосиленъ трудъ и превратности моряшки животъ.

А сълзите, горещите сълзи на буйна радостъ, що се проливатъ при всѣко пристигане на странника-морякъ, сърдечните и пълни се тежка мжка трѣпети, съ които той бива очакванъ дни и месеци наредъ, сълзитѣ, горчивите сълзи на раздѣлата, последното сбогомъ, „на добъръ пжтъ“, а може би и сетното „прости“—всичко това е трудно да се предаде съ думи. Взрете се въ очите на нашите моряци, на тѣхните близки, и ще откриете въ тѣхъ най-често океанъ отъ буйна радостъ или тежка мжка. Ще видите да се вълнува, да прелива море отъ чисти сълзи въ очите — те тъй добре, тъй непринудено говорятъ...

Морякътъ, съпругътъ морякъ, на брѣга той безъ съмнение е щастливъ и доволенъ. Излѣзълъ победителъ всрѣдъ неравната и жестока борба на море, той се радва на заслуженъ миръ, спокойствие и доволство, плодъ на неговия непоси-

МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

ленъ трудъ—той заслужено празнува свѣтѣ пребиваване на брѣга. Но морякътъ самотникъ, другитѣ моряци, що нѣматъ пристанъ нигде по свѣта, моряците, що катъ безприютни птици се лутатъ отъ портъ на портъ, нима те нѣматъ право на малко радостъ, на малко щастие въ своя животъ? Следъ толкова непосиленъ трудъ, опасности, следъ безброй безсънни нощи, прекарани въ бдение, следъ буритѣ и лишенията, които морето тъй изобилно предлага—нима те нѣматъ право на малко отдихъ и почивка, нима те нѣматъ право на празникъ въ своя животъ?

Край тѣхъ сж отминали толкова много празници, толкова много слънчеви дни, незабелязано, сиво, въ убийствено еднообразие, въ трудъ, въ изпълнение на тѣхния служебенъ дългъ. Ще ли има нѣкой смѣлостъ да отрече, че животътъ на човѣка, смисълътъ на сжщия, не е освенъ щастливо съчетание на трудътъ, свещениятъ трудъ, що твори блага, съ задоволството, което изпитваме, когато вкусимъ отъ плодовѣтъ на своя трудъ?

Следъ всичко това, трѣбва ли да се изненадваме, че и моряците, като всички други люде, се ръководятъ и живѣятъ, направлявани отъ сжщитѣ неотменими принципи, възидани въ основите на човѣшкия животъ, начала и закони, които се налагатъ като непобедима сждба?...

Моряците почиватъ и празнуватъ на брѣга! Истината тѣхните празници сж може би необичайно ярки, особено бурни—та те сж пропуснали толкова много празници въ своя животъ! Те само догонватъ, догонватъ родостъта и щастieto въ своя изпълненъ съ грижи и неволи животъ, радостъ и щастие, що тъй често сж имъ отбѣгвали, що тъй често сж били само непостижимъ блѣсъ за тѣхъ.

А колко много благородство, душевна чистота, колко много сърдечностъ и топлина вълнуватъ тѣхните сърдца! Колко много животъ и жизнени сили, колко много възвишени стремежи и чисти идеали бликатъ у тѣхъ—въ моряците, въ моряшките сърдца! Но обществото, за жалостъ, често пжти е тъй лошъ и несправедливъ сждникъ, и стоварва своето порицание тамъ, гдето най-малко би трѣбвало да се очаква.

Да сжди обективно, справедливо и по достоинство, а не по преходни бѣлези и прояви,—ето най-голѣмата награда, която обществото ще отдаде на нашето морячество, на тия, които въ миръ и въ войната служатъ самоотвержено и съ преданностъ подъ знамето на сжпната Родина, и съ безпримѣрна всеотдайностъ, граничаща съ подвига, отдаватъ всичко—трудъ, сили и животъ—за претъпяването и благоденствието на своя народъ. Нашето морячество, приобщило своите усилия къмъ усилията на цѣль единъ народъ, върви съ свѣтла вѣра по трудния, но величавъ пжтъ, по пжтътъ за изграждането на щастлива, благоденствуваща и цѣлостна България, България, що следъ толкова много лутания, робски тегла, падения, следъ толкова много черна скръбъ и нещастия презъ вѣковетѣ, намѣри най-после своето цѣлостно народно-стно обединение. За своята Родина, за своя Царъ, нашитѣ моряци всѣкидневно, съ своите нечути по своята смѣлостъ и самоотверженостъ дѣла, показватъ, че сж готови да поднесатъ всичко, дори живота си, предъ олтара на майката Родина, за посвѣтли, по-щастливи дни, които бждещето тъй примамливо чѣртае за нашия народъ!...

ТАКА СЕ РАЖДА ЕДИНЪ КОРАБЪ...

Видът и размърът на кораба се налагат от бъдещото практическо използване на същия. Така, утрешият корабоприетел „Х“ има нужда от един кораб за дадена цел. Предварително той си съставя кроеж за условията, на които трябва да отговаря този кораб, в зависимост от нуждите и условията за неговото използване. Тези условия могат да бъдат:

а) колко товар да може да носи, и какъв;
б) колко пътници да може да взима и какви удобства за пътуване (храна, нощуване, развлечения) иска да им създаде;

в) каква скорост да има;

г) с какъв двигател да бъде снабден (парна машина, парна турбина или дизелов мотор);

д) в какви води да плава (близки или далечни);

е) какво гориво иска да използва, в зависимост от националното гориво или близките тържища на другите горива;

ж) каква услуга ще издържа — голѣма или малка, в зависимост от службата на кораба (непрекъсната или с прекъсване, само дневна — за малки разстояния или денонощна и пр.).

След като самият корабоприетел (стопанин), в зависимост от неговите търговски сметки си отговори сам на горните въпроси, той прибѣгва до помощта на инженер-корабостроителя, който ще съпостави неговите желания с възможностите за тяхното съчетание в един кораб, който вече ще изпълне в неговото творческо въображение съ действителния му образ.

След необходимите поправки в един или друг смисъл, защото често пъти, ако корабостопанинът е човек несведущ по този въпрос, иска несъвместими една с друга работи (напр. корабът да бъде с малки размѣри, а да носи голѣми и тежки товари или пък да има голѣма скорост, пък едновременно да има машина с недостатъчна мощност, заради по малкия разход на гориво), той се допитва до корабостроителницата, с цел да му предложат своите условия относно постройката на кораба.

Тия корабостроителници, които имат и нарочни строителни служби съставени и ръководени от инженер-корабостроители, въз основа дадените изисквания изработват идейни чертежи на бъдещия кораб, където се стремят да задоволят желанията на правещия поръчка. Заедно с чертежите, корабостроителницата представя и своето предложение относно стойността на кораба, разбира се като дава и уговорки относно доброкачествеността и вида на някои особени изисквания. Напр. най-добра или по-проста мобилировка, по-изискана или не обстановка в кабините за пътниците, създаването на нарочни помещения за развлечения, машини и механизми от по-известни фирми, по-добра обстановка за постоянния личен състав, по-добре подредена готварница, по-добре уреден бюфет и пр. и пр.

След като корабният стопанин (или стопани) получи предложенията на няколко корабостроителници, които е запитал, в зависимост от това, в кой проект той вижда по-пълно и по-добре осъществена своята идея и желания, а също така и най-изгодни условия, той се спира на една, с която завежда и по-нататъшните преговори, като се уговарят допълнително всички добавъчни изисквания, на които по негово желание корабът трябва да отговаря. След окончателното съгласие между двете страни и уреждане на всички подробности, пристъпва се към уговаряне на договор между същите, в който ясно и недвусмислено се описват всички условия, на които трябва да отговаря корабът по размѣри, вид и качество на материала и стойността, която купувачът се задължава да заплати на корабостроителницата в началото при даване поръчката, през време на строежа и след окончателното му предаване съ предвидените в договора изпитания и срокове. Като една от страната, така и другата, е длъжна да спазва поетите договорни условия и за всяко отклонение или нарушение заплаща предвиденото в договора обезщетение на противната страна.

След получаване на поръчката, придружена с подписания договор, корабостроителницата изработва в своята строителна служба кроежите за постройката на кораба. За да бъде купувачът уверен, че неговият кораб ще бъде изработен както и другите съществуващи кораби, той предоставя бдението и следенето при извършване постройката върху една от проверочните оценителни служби (бюрото „Veritas“—Франция, „Германския Ллойд“—Германия или „Английския Ллойд“—Англия), които са международни такива и от всяко едно от тях има представители в различните държави, па даже и в различните градове на една и съща държава. Щом съществува това условие, корабостроителницата изработва кроежите е длъжна да ги изпрати в сръдището на избраната проверителна и оценителна служба (Париж, Берлин или Лондон), което ги преглежда, поправя, ако има нужда, подписва и печата, задържа по един брой от всеки чертеж, а останалите два (изпращат се в три броя) връща на корабостроителницата, която е длъжна при строежа да съблюдава точното изпълнение на тия чертежи с направените поправки. Същевременно службата назначава и един свой пълномощник, който през цялото време на строежа присъства в корабостроителницата и следи да се не правят никакви отклонения. Разбира се, за извършването на тая проверка корабостроителницата, както и корабоприетелът, заплаща съответната стойност на проверочната оценителна служба.

След получаване поправените и одобрени чертежи, корабостроителницата, по съответен опис поръчва всички необходими за постройката материали, които се изработват в металургичните заводи. Още при самото изработване на последните, представителят на последното класификационно бюро проверява техните качества и размѣри, отбелязва годните и ги изпраща в корабостроителницата.

Щом последната получи материалите, пристъпва към постройката на кораба, който преминава през следните степени:

- 1) направа на дървени скари, върху които ще легне долната част на кораба;
- 2) поставяне на гръбнака;
- 3) прикачване вълнорѣза (форщевена) и кърмовия опорт (ахтерщевена);
- 4) нареждане ребрата на кораба и водонепроницаемите прегради;

5) свързването имъ въ горната имъ частъ посредствомъ подпалубнитъ греди (бимситъ);

6) поставяне на външната обшивка, която първоначално се прикрепя къмъ ребрата съ болчета, а следъ това се занитва къмъ тѣхъ съ заклъпки;

7) поставяне, закрепяване и занитване на палубнитъ листове;

8) поставяне разпределителнитъ стени т. е. създаване различнитъ отдѣления;

9) вмъкване на всички механизми вътре въ кораба и поставянето имъ на тѣхнитъ предварително изработвани основи;

Корабъ въ строежъ

10) поставяне на тръбопроводитъ въ долната частъ на кораба (въ усойника);

11) поставянето на дейфудната тржба, лойника и винтовия валъ;

12) поставяне на винта;

13) поставяне на кърмилото;

14) изработка на всички тръбопроводи по бортовитъ стени за вода, прѣсна и изработена пара и кранове за пълнене и изпразване на водата;

15) поставяне на вътрешнитъ дървени обшивки въ жилищнитъ помѣщения;

16) устройването на всички жилищни приспособления (готварница, нужници, кжпални);

17) изработване на електрическата уредба на кораба и т. н.

Следъ пълното привършване на всички работи външно по бортовитъ стени въ подводната частъ на кораба т. е. до линията на потъването му подъ водата, настѣпва времето за спущането му въ водата. Този е най-тържественния мигъ отъ живота на кораба, и той се подчертава съ голѣма тържественостъ (въ зависимостъ отъ предназначението на кораба, устройватъ се празненства съ молебени, речи и тогава именно става и кръщаването на кораба, който получава известно име).

Спускането става посредствомъ устроени подъ него шейни, които, съобразно голѣмината му, биватъ 2, 3, 4 или 5 на брой. Кръстникътъ (или кръстницата) на сжщия следъ обявяване името на кораба и пожеланието, щото той „да пори водитъ“ и изпълни своето предназначение, отрѣзва лентата, майсторитъ избиватъ клиноветъ отъ задръжното

приспособление, и корабътъ полетява устремно съ голѣма бързина по наклонната плоскостъ на шейнитъ надолу, докато плувне надъ водата.

Следъ спущане кораба на вода, той се закачва до кейовата стена на корабостроителницата, кждето последователно му се поставятъ още всички допълнителни голѣми тежести—било то части отъ тѣлото или пѣкъ машини, които поради своето тѣгло не сж могли да бждатъ поставени, когато той е билъ на сушата. Трѣбва да се спомене и отбележи, че преди корабътъ да бжде спуснатъ на вода, неговата подводна частъ се обагрятъ.

Багренето се състои въ:

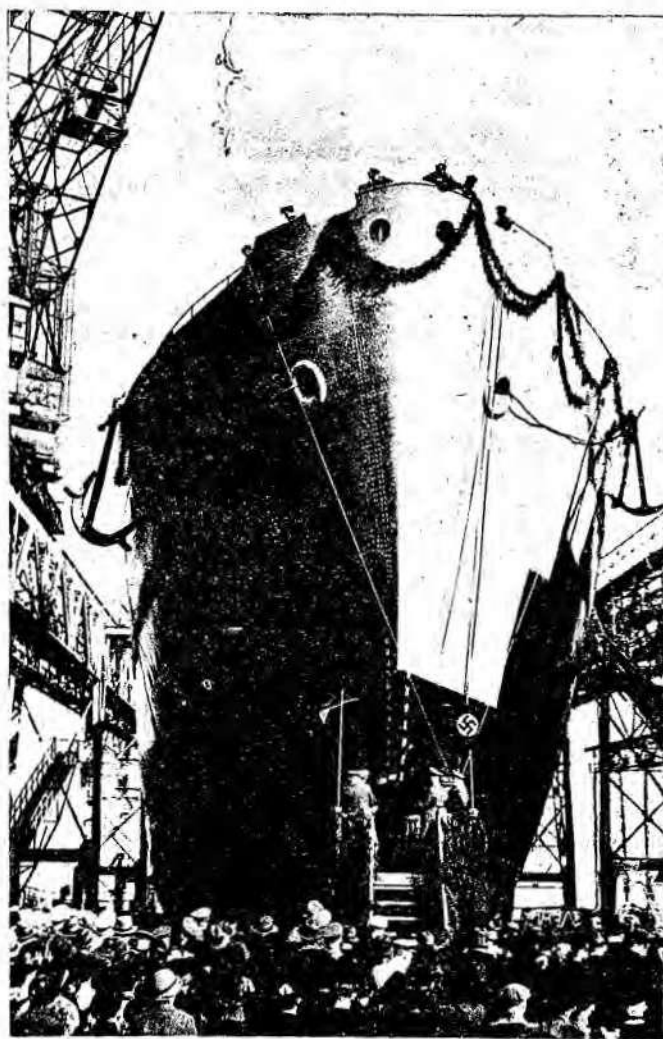
1) много грижливо почистване на желѣзния материалъ и съединенията отъ въроятната ржда;

2) багрене съ първи пластъ—т. е. багра противъ рждяването на корабното тѣло;

3) багрене съ втори пластъ—т. е. багра противъ водорасли и мидички (отровно багрило);

4) обагряне съ „фаша“—багра, която се поставя само въ областта на водолинията, която е сжщо отровна и която издържа както въ водата, така и на сушата, тъй като вториятъ пластъ издържа само когато обагреното мѣсто е подъ водата—иначе тя опадва.

Следъ като се постави всичко необходимо на корабъ до последнитъ подробности (винчове по палубата, всички похлупки на разнитъ отвори, стожеритъ и тѣхнитъ подробности, повдигателни стре-

Кръщаването на новопостроенъ корабъ преди спущането му на вода

ли, димови тръби и т. н.), а също така се съкмят и всички помещения според назначението им и бждат готови и всички машинни устройства, пристъпва се към изпитване най-първо на всички механизми по отделно, а следъ това на цѣли уредби заедно. Следъ получаване добри последици по време на опититѣ на тия отделни уредби, а отговорнитѣ лица се убедятъ въ тѣхната безупрѣчна работа, пристъпва се към изпитването на цѣлия корабъ най-първо въ ходъ на мѣсто до кея, завързанъ въ него или обърнатъ съ носа къмъ него. Това изпитване трае отъ единъ до три дни, споредъ наличната нужда. Следъ тоя опитъ започватъ изпитванията на кораба въ открито море. При тѣхъ присѣствуватъ отговорнитѣ чинители отъ корабостроителницата, а също и приближени на корабопризежателя—всички вещи лица, па даже и самия купувачъ.

Цѣлото изпитание, което често пѣти трае нѣколко дни (отъ едно пристанище до друго) има за главно назначение да се установи добрата работа на машинитѣ и получаването на желанитѣ по договора скорости, а също така доброто държане на кораба въ вълнение (мореходната устойчивост на кораба).

ВЪРАТА, СУЕВѢРИЕТО И СЖДБОВНОТО ПРЕДОПРЕДѢЛЕНИЕ ВЪ ЖИВОТА НА МОРЯЦИТѢ

На какво равнище е вѣрата на моряцитѣ въ Бога, плащатъ ли тѣ данъ на суетвѣрието, и доколко е съ значение въ живота и дѣлата имъ предопредѣлението на сждбата като неотмѣненъ законъ? Въмѣсто да се осмѣлимъ да приписваме на моряцитѣ едно или друго отношение къмъ тѣзи твърде любопитни въпроси, при вѣроятната опасностъ да изпаднемъ въ грѣшката на своеобразни тълкуватели, въ следващитѣ редове обнародваме казаното отъ нѣколцина люде на морето, по достоинство влѣзли въ редицата на морскитѣ вълци, както го намираме въ страницитѣ на книгата ПРИ НАШИТѢ МОРСКИ ВЪЛЦИ отъ Крумъ Кънчевъ. При това, ние сме съ убеждението, че даваме гласностъ на мѣрдави възгледи, изникнали по пѣтя на единъ богатъ житейски опитъ и духовна зрѣлостъ, съ чиито придобивки заслужено се гордѣ българскитѣ моряци.

Влѣрѣки пѣстритѣ разновидности, въ които се изразява душата на моряка, възправена въ своя хероично величавъ ръстъ, за да се приобщи къмъ божественото, свръхестественото и необяснимото, тя носи въ своитѣ недра—подобно обединяващо вѣчно неизмѣнно съкровище—буйнопламящата вѣра въ всеилния Богъ. За морския труженикъ нѣма две мнения, че този наистина всеилень Богъ, който живѣе въ човѣка и въ окръжаващата го природа, съ своята намѣса и творческо участие има сждбоносенъ дѣлъ въ изхода на всѣка човѣшка борба съ природата, безспорно и въ борбата съ морската стихия.

А колкото се отнася до суетвѣрията и вѣрата въ предопредѣлението на сждбата, тѣ, споредъ насъ, не следва да се преценяватъ като безбожнически прояви, а като необикновена преживелица на една дълбоко вѣрваща душа, която въ своето другаруване съ стихитѣ, отъ паметивѣка до наши дни е съпѣтствувана отъ рожбитѣ на едно напрегнато въображение, богато съ таинственостъ и загадки.

Така си обясняваме, защо редомъ съ вѣрата въ Бога, суетвѣрието и сждбовността трептатъ въ странно съзвучие въ моряшкитѣ смѣли, вѣрващи сърдца.

„Изобщо, морякътъ, безъ да иска, си остава суетвѣренъ, но не въ дълбокия смисълъ на думата суетвѣрие. Той вѣрва въ нѣщо, като казва: това ми носи щастие, онова ми носи нещастие. Азъ имамъ и сега единъ талисманъ въ джеба си, покрай другитѣ талисмани, въ които е моето крепко упование. Намѣрихъ го въ деня на моето последно заминаване и ще продължавамъ да го нося въ себе си съ увѣреността въ неговата чудодейна сила. Моряцитѣ не желаятъ—поради гордостъ или що—да признаятъ това своеобразно „идолопоклонство и духопочитание“, но въ душата си таятъ една вѣра въ предопредѣлението на сждбата, а талисманътъ се явява като връзка съ тази сждба. Независимо отъ това, моряцитѣ иматъ живо отношение къмъ Бога, защото по начало сж дълбоко вѣрващи“.

(капитанъ Василь Каракостовъ)

„Желателно е да има черна котка на кораба—тя носи щастие.“

Следъ като се покаже въ добъръ и желанъ видъ, съгласно условията при поръчването, пристъпва се къмъ предаването на кораба на поръчителя му. Естествено, че въпрѣки желанието на корабостроителницата, презъ време на провѣрителнитѣ изпитания ще се явятъ нѣкои по-малки или по-голѣми несвършенства ту тукъ, ту тамъ, едни отъ които се поправятъ по време на тѣхното забелязване, а други се поправятъ въ корабостроителницата за по-дълго време, но понѣкога и всичко минава безъ каквито и да било неприятности гладко и спокойно; това зависи отъ изискванията на корабопризежателя и опитността на корабостроителницата да схване точно какъ се поставятъ тия изисквания и какъ да ги съчетае въ общия обликъ на кораба. Направи ги това още въ самото начало, всичко отпосле идва гладко и задоволително—за радостъ и на дветѣ страни.

Това е, разбира се, едно съвършенно кратко описание въ много грубъ видъ на степенитѣ, презъ които минава строежа на единъ корабъ, за да се роди и да заживѣе съ мощта и величието на желѣзенъ домъ, гордо плаващъ въ пррсторъ на синитѣ води.

Плѣховетѣ въ единственъ случай сж полезни въ кораба: когато се разбѣгатъ и станатъ първи вестители на близка зла участъ.

Много и твърде много сж суетвѣрията, които съпѣтствуватъ моряцитѣ. Съ каква страхопочитъ и изразителностъ ми ги разправяше нѣкога италианецътъ Антонио—машинень корабникъ!—Младъ бѣше той, ала много нѣща знаеше. А това бѣше човѣкъ, който не излизаше почти никога на сушата и който нѣмаше друго желание, освенъ да получи своя едномесеченъ отпускъ. Той работѣше до самозабрава, а когато не работѣше—мислѣше за семейството си и мечтаеше за карнавала: не бѣха ли и разказитѣ му за моряшкитѣ суетвѣрия своеобразна дейностъ на въображението му, може би по-мощно отъ мисълта за семейството и мечтитѣ за карнавала?...

Колкото се отнася за вѣрата въ Бога, истинскитѣ моряци е вѣрващи. Носили сме си козуна-

цитъ отъ кораба въ първата църква да бждатъ благословени. Свети Никола го тачимъ съ неизказано благоговение. Следъ тежко плаване, всички моряци, безъ да съобщатъ никому, посещаватъ църквата да палятъ свѣщи, да шептятъ благодарствени слова къмъ Бога. Такъвъ случай—азъ свидетелствувамъ съ клекналъ—е отбелязанъ и отъ съветски моряци, които посетиха варненския морски храмъ „Свети Никола Чудотворецъ“, подъ предлогъ, че се интересуватъ отъ храма като старинно художествено произведение.

(гл. механикъ Борисъ Апостоловски)

„Всѣкога съмъ обичалъ животнитъ. Ималъ съмъ всѣкога куче на кораба и по нѣколко котки.

Спомнямъ си отчетливо следния случай... Плавахъ съ „България“. Моето куче бѣше на канаето. Следъ като бѣхме пристанали, влѣзохъ въ кабината си да спя. Кучето скочи като бѣсно върху менъ. Следъ мигъ последва силенъ ударъ, който ми нанесе потеглящиятъ корабъ, вързанъ въ сѣдство съ нашия. Получихме силно огъване на кърмовата частъ. Наложих се поправка. И днесъ още се питамъ: не се ли касаеше за предчувствие отъ страна на кучето?...

Съ кораба „Клеръ“ плавахме отъ Босфоръ за Варна. Лошъ компасъ, насрещенъ вѣтръ и слаба машина—това бѣха сѣщински зли трѣни, които чакатъ босъ човѣкъ съ затворени очи.

Моятъ помощникъ направи грѣшка, че не се откри достатъчно. Вѣтрътъ ни свлѣче. Приближихме брѣга. Каменистото дѣно не задържа котвата. Последва коработушение. Излѣзохме съ усилия на брѣга. Спасихме се, но едвамъ.

На кораба имахме куче, котка, пѣтелъ и кокошка. Малко следъ вдигане на котвата, кучето започна да вие. Кокошката пропѣ. Видѣхъ плѣхове да кръстосватъ по палубата „Това сж лоши предвестници—приятели мои!“—предупредихъ азъ загрижено и увѣрено. Нѣкои ми се присмѣха.

Кой излѣзе правъ?

Да, азъ всѣкога съмъ виждалъ въ моето любимо кученце вѣренъ приятелъ, живъ барометъръ и талисманъ.

Толкова обичахъ това хубаво животинче, та не се обиждахъ като ме наричаха „капитанътъ съ брадата и кученцето“.

Колкото се отнася до суевѣрия, признавамъ, че съмъ се стремувалъ да се върна отъ пѣтъ. Предпочитамъ да „дращя и да пухтя“ на едно мѣсто. За менъ обратния пѣтъ е по-страшенъ, защото е пѣтъ на прокълнатитъ отъ дявола, а не пѣтъ на благословенитъ отъ Бога!

(капитанъ Антонъ Георгиевъ)

„Всички сж вѣрващи, а по отношение свети Никола—и последниятъ отъ тѣхъ, останалъ невѣрващъ—а вѣрващъ. Когато изживѣватъ коработушение, всички до единъ викатъ: „Боже, спаси ни! Свети Никола, помогни ни!“ Затова и възприетиятъ зовъ „Боже, пази моряцитъ!“ е кратката сърдечна молитва не само на моряцитъ, но и на неморяцитъ: най-кратката и най-сърдечната молитва, която познавамъ.

Пѣкъ суевѣрията нѣматъ начало и край. Тѣ сж никнали като гъби нѣкога, не сж престанали да се раждатъ и въ наши дни, но сж въ повечето случаи за развлѣчение и разнообразяване живота на моряцитъ. Случи ли се, по силата на съвпадение, суевѣрното схващане да се потвърди отъ живота, то добива известна цена. Напримѣръ, вѣрва

се, че зло ще пати оня корабъ, отъ който бѣгатъ мишките... Нѣколко дни преди да потъне „Шипка“, видѣли мишки да бѣгатъ по вжжетата навънъ. Единъ капитанъ се пазѣше като отъ чума отъ мустачитъ си, увѣренъ, че тѣ носятъ само бури и неприятности на кораба му. Другъ държеше особено много на това, обущата му да бждатъ идеално подредени преди да си легне, защото небрежното поставяне и отдалечаването имъ една отъ друга изобщо, носѣло бури. Но първиятъ обикновено си оставяше мустачи презъ време на дългитъ плавания, когато безъ бури рѣдко минава, а ги обръсваше на сушата, кждето и да иска, нѣма отъ кжде да го нападне буря. А вториятъ намираще обущата си разхвърлени, не защото той самиятъ е пропусналъ да ги сложи подредени както трѣбва преди да си легне, а защото появилата се буря е раздрусала кораба и е разбъркала асичко въ кабината му, та и обущата...

(капитанъ Александъръ Ангеловъ)

„Въ моряшкитъ обичаи има нѣщо вѣчно, неизмѣнно. Каквито и да сж, младитъ немогатъ, на примѣръ, да не сж вѣрващи въ Бога люде. Съвсемъ другъ е въпросътъ—дали тѣ плащатъ данъ на суевѣрието и въ каква мѣра. А ако искате да знаете, трѣгна ли на пѣтъ, страшно не искамъ да срѣщна човѣкъ съ празенъ съдъ въ ржце—като че сърдцето ми се изпразва. Хората отиватъ подалечъ. Свири ли се съ уста на кораба, вѣрватъ нѣкои, че ще задуха силенъ вѣтръ, неособено приятенъ и желанъ. Виждалъ съмъ вѣтроходцитъ отъ финския заливъ при безвѣтрие да свирятъ не на шега, а каточе ли вършатъ свещенодействие. Спомнямъ си, че капитанъ Червенски строго забраняваше не само на обслугата, но и на пѣтниците да свирятъ съ уста“.

(капитанъ Петъръ Костовъ)

„Колкото и да не сж фаталисти моряцитъ, много или малко всѣки отъ тѣхъ плаща данъ на суевѣрието, поради особеното състояние на духа по време на борбата съ стихийтъ. Всѣки тогава търси помощъ отъ сила, която стои надъ самия него, надъ всичко...

Намирайки се въ безисходностъ следъ една буря при островъ Пелаго—безъ гориво, почти съ привършена храна, ние, моряцитъ отъ корабъ „Кирилъ“, прибѣгнахме да „газиграваме мвсичка“, която ни съобщи, че на четиринадесетия денъ ще се освободимъ и ще получимъ помощъ отъ парахода „България“, което предсказание се сбждна дословно. Дали се касае за случайно съвпадение или до потвърждаване на единъ тайнственъ законъ—всѣки е свободенъ да мисли споредъ схващанията си, но това е действителна случка, която сж въ състояние да потвърдятъ двадесетъ и седемъ души български моряци.

А върховното покровителство на моряцитъ е олицетворено отъ Бога, Христа, Свети Никола. Впрочемъ, това е валидно не само за моряцитъ, но за людетъ изобщо. Разликата е тамъ, че силата на вѣрата, която свързва моряка съ Бога, бихъ казалъ, нѣма съперникъ“.

(капитанъ Димитъръ Фурнаджиевъ)

„Споредъ менъ, охолниятъ не търси религия. Отрудениятъ, лишень отъ блага и щастие, който не вижда на какво може да разчита и да се опре, търси опора и пристанъ, надѣва се и вѣрва въ Бога, приобщава се къмъ единъ всемогущъ духъ, следвайки пѣтя на религията. Но нека да се разбере,

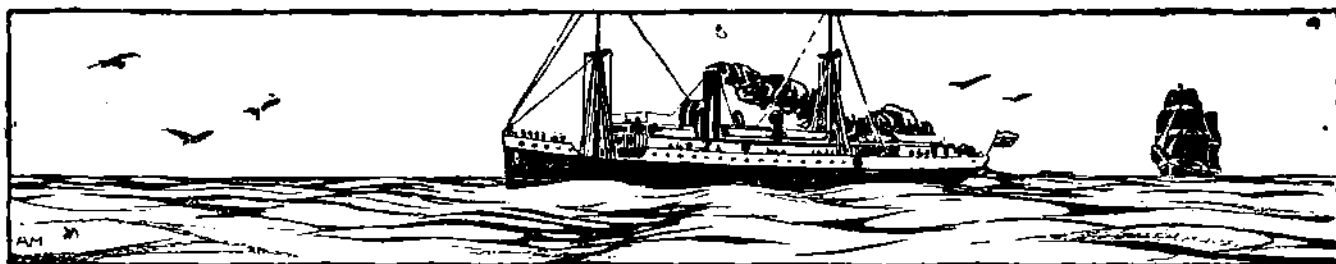
че вѣрата и религията сж две съвсемъ различни понятия. Така напримѣръ, морякътъ е вѣрващъ. Въ борбата съ стихията, когато той вижда, че съгредениятъ отъ човѣшката ржка корабъ трудно ще издържи ударитѣ на бурята, той не вижда друга опора и източникъ на подкрепа и спасение, освенъ небето съ Бога и всичкитѣ светии, начело съ Свети Никола. И когато той се приюти въ нѣкое пристанище или заветенъ носъ, той отъ благодарностъ го кръщава на името на Свети Никола или на другъ нѣкой светецъ, въ когото е било неговото уповаване, неговата гореща вѣра. Така само може да се обясни по най-правдоподобенъ начинъ защо брѣговетѣ на моретата и океанитѣ сж изпѣстрени сж неизброими наименования, все съ светийска принадлежностъ. Но ако е доказано, че отъ незапомнени времена моряцитѣ ож силно вѣрващи, не би могло да се твърди, че тѣ сж достатъчно религиозни. Защо?—По душа морякътъ е дете, а детето се нуждае да живѣе въ своеобразенъ свѣтъ, изпълненъ съ нѣща, неуловими отъ нашитѣ чувства, необясними отъ нашия разумъ. Можеби отдѣленъ отъ калъта на всѣкидневие, морякътъ всрѣдъ необятния морски просторъ придобива една по-изтънчена душа, която все пакъ долавя, че има една Първопричина, единъ стълбъ, въ който човѣкъ акочва ржце въ върховнитѣ мигове на тежкитѣ изпитания?... Азъ лично не бѣхъ особено вѣрващъ, защото не можехъ да примиря въ себе си двѣтъ крайности—наука и религия—и при непрестанната борба между тѣзи сжчности въ душата ми, все каточели науката наддѣляваше. Но въ необикновенитѣ преживявания, които съмъ ималъ въ живота си немалко, когато не виждахъ изходъ предъ себе си, чуждъ на всѣка гордостъ и упоритостъ, отправяхъ горещо молебствие къмъ Всевишния съ мисълта, че въ голѣмата си милостъ, Господъ бездруго ще се вслуша и въ молитвата на единъ невѣрващъ, поради заблуда или незрѣлостъ, немоощенъ човѣкъ. Въ такива върховни мигове, менъ ме е обзикало чувството на съжаление и разкаяние, че съмъ изостаналъ назадъ въ спасителния и благодатенъ пжтъ, по който устремно шествуватъ дълбоко вѣрващитѣ... Отъ моряцитѣ, които познавамъ и съмъ ималъ случай да наблюдавамъ, повечето сж богупреданни въ случай на потреба отъ покровителство и закрилническа дѣсница изобщо. Можеби така е и съ множеството отъ сухоземцитѣ, само че когато морякътъ вѣрва и се моли, той се проявява съ необикновена искреностъ; наистина душата му се преобразява на храмъ, кждето става най-светото свещенодействие, безъ той да иска да знае, дали другитѣ ще го видятъ и ще проследятъ стжпкитѣ му къмъ Бога и всесилната му спасителна дѣсница.

„Много нѣща, гледани и тълкувани отъ чисто умозрително, научно гледище, сж нищо повече отъ суевѣрия и измислици, докато сжщитѣ, гледани и преценявани презъ очитѣ на единъ морякъ, пре-

каралъ цѣлъ животъ въ борба съ всички измѣнчиви и страхотно врѣхлитви природни стихии, далечъ не сж така безмислени и лишени отъ дълбоко съдържание. Въ вихѣра на техническия напредѣкъ и подъ влияние на културата, човѣкъ се е отдалечилъ много отъ тѣ природата и е загубилъ вече своята отъ Бога благословена връзка съ нея. Голѣмата острота на чувството, съ което се е отнасялъ първобитниятъ човѣкъ къмъ звобикающата го природа, липсва и въ най-находчивия и изтънченъ цивилизованъ човѣкъ. Морякътъ, прекарващъ почти цѣлиятъ си животъ далечъ отъ градския шумъ, каточе ли придобива онова чувство за свѣта, което е притежавалъ нѣкогашния жител на дивия лесъ. Мореплаването е велико изкуство, и истинскиятъ морякъ чувствава трепетитѣ на окржаващата го природа, както великиятъ музикантъ-композиторъ слуша и долавя симфонки, неуловими за нашето просто ухо. Такъвъ морякъ казва: „Азъ предчувствамъ, че нѣщо особено ще стане!“—и той е твърдо увѣренъ, че неговото предчувствие ще се сбъдне. Често пжти известни необясними събития каратъ моряцитѣ да бждатъ суевѣрни. Единъ примѣръ. Единъ корабъ трѣгва отъ Цариградъ за Варна. Въ Босфоръ една отъ намиращитѣ се въ кафезитѣ на прехраната кокошки пропѣва като пѣгелъ. Корабникътъ, старъ морякъ, отива при капитана (българинъ) и му съобщава, че кокошката е пропѣла и че не трѣбва да излѣзатъ тази вечеръ въ Черно море, защото нѣщо много лошо ще се случи. Капитанътъ, обаче, вижда че времето е съвсемъ хубаво и не бидейки суевѣренъ, продължава пжтуването, като не дава ухо на съобщението и на твърде страното предупреждение. Къмъ полунощъ внезапно се разразява силна буря, която изтласква кораба върху прибрѣжнитѣ скали. Корабътъ действително потѣва, а неговата обслуга едвамъ успѣва да се спаси, благодарение близостта на брѣга. Сжщиятъ този капитанъ служи и днесъ като такъвъ и въ нашитѣ параходи. Той вече вѣрва на много работи, които по-рано е смѣталъ за глупави суевѣрия. Така, той никога не излиза съ заденъ ходъ отъ пристанището, не се връща обратно отъ пжтъ, па ако ще и най-страшната буря да се изправи срещу кораба му.

Азъ лично съмъ ималъ нѣколко необикновени случки, при една отъ които, само съ две минути преди смъртоносенъ ударъ въ скалитѣ, корабътъ бѣ сполучливо отбитъ... Всички тѣзи работи, както споменахъ преди малко, могатъ да се обяснятъ само съ тънката чувствителностъ, която придобива човѣкъ отъ продължителния допиръ съ природата и нейнитѣ тайнствени сили... Бихъ казалъ, каточе ли има нѣща, още не напълно обяснени отъ науката, които ние само условно назоваваме суевѣрия. За моряцитѣ—можеби не за всички отъ тѣхъ—тѣ изглеждатъ значително по-иначе. Други хора, другъ животъ, другъ свѣтогледъ!”

(капитанъ Найдень Найденовъ)

МОРСКИЯТЪ ВЪТЪРЪ

разказъ отъ Ангелъ Симеоновъ

Владимиръ Каровъ, младъ морски капитанъ, наскоро достигналъ до чинъ втори помощникъ на команданта, се разхождаше по палубата. Следъ петнадесетъ минути започваше неговото дежурство. Слънцето бѣше отдавна надъ хоризонта, но въздухътъ бѣше все още приятно хладенъ. Духаше слабъ вѣтъръ и морето бѣше леко развълнувано. По кораба все още царѣше тишина: не се бѣше разбудилъ напълно.

Каровъ обичаше да пише поезии. Бѣше си задалъ за целъ да разказва на широката и непроеѣдена по морските въпроси публика за морските красоти и ценности. Съ това се привличаха привърженици на морето, защото, зная се, който опознае веднажъ морето, не се раздѣля вече съ него. И той искаше да разкаже това не съ сухи изрази, а чрезъ една красива поезия. Доколко успѣваше въ това, той самъ не можеше да прецени, но много често по палубата, въ кабината си или седналъ на нѣкоя пейка, съ любовъ и усърдие пишеше своите чернови. Следъ това ги препрочиташе, поправяше ги и ги изпращаше въ морското списание да се отпечататъ. Не може да се каже, че поезиите му бѣха лоши. Напротивъ, отличаваха се съ добъръ стилъ и оригинални идеи, и биваха приемани съ благодарностъ отъ редактора. Като поетъ и писателъ Каровъ бързо отиваше къмъ възходъ. Такова бѣше мнението на мнозина, между които и доказано вещи лица.

Изправенъ до корабната стена, той и тази утринъ преглеждаше нѣкакви бележки. Внезапно духащиятъ вѣтъръ грабна изъ ржцето му едно отъ листчетата. То хвъркна и се изгуби отъ погледа му. Морето ли го погълна или нѣкъде по палубата се потули, той не разбра, но той помисли приблизително съдържанието му, и това не го много засѣгна. Огпави се за командния мостикъ и застѣпи въ дежурство. Презъ следващите четири часа той щѣше да бди за съществуването на кораба и на всички, които сж въ него. Огговорностъ, която на пръвъ погледъ не може да се измѣри.

Въ пжтническата кабина № 8, на леглото до кръглия прозорецъ лениво се излежаваше едно младо момиче. То пжтуваше заедно съ баща си за Александрия. Бащата бѣше търговецъ и отиваше тамъ по свои търговски работи, а нея бѣ взелъ въ изпълнение на едно свое обещание, по случай завършването на образованието ѝ. Той отдавна бѣше вече станалъ и за втори пжтъ канѣше дъщеря си за закуска. Лилиана още не идваше. Това обезпокои грижливия баща и той влѣзе при нея. Нещо изшумолъ въ ржцетѣ на момичето при неговото влизане, но бащата не обърна никакво внимание. За него бѣше важно, дали тя е здрава или пѣкъ се е предала вече въ лапите на морската болестъ. Безпокойството му бѣха напраздни. Коварната морска болестъ, която често разваля настроението на пжтниците и помрачава тѣхното весело пжтуване, не бѣ успѣла да свали Лилиана. Тя не бѣше почувствувала дори и безъ това слабото вълнение на морето. Съ друго вълнение се борѣше тя сега и съ нетърпение чакаше баща си да излѣзе отъ кабината. Замайващи слова, изпратени отъ незнаенъ обожателъ съдържаше листчето, което тя скри отъ него при влизането му. Когато тя се съ-

буди тази заранъ това листче бѣше върху покривката ѝ. Ето, това бѣше ѝ донесло прекрасното утро всрѣдъ прекрасната морска обстановка.

Едва следъ като го прочете нѣколко пжти, тя съ очудване откри, че то е безъ обръщение и безъ подписъ. Това развали хубавото настроение, и тя се замисли. Кой пише тѣзи редове? Защо е изпратено безъ обръщение, защо нѣма подписъ? Дали авторътъ не чака подходящъ мигъ, за да ѝ се обади? Дали той ще се яви въобще? Какъ да открие този нѣженъ обожателъ, който така поетично разкрива душата си предъ нея? Тѣзи въпроси болезнено засѣгаха и измжчваха Лилиана и тя възбудено се обръщаше въ леглото. Покривката ѝ бѣше омотана, както бѣха объркани нейните мисли. Дали именно до нея се отнасяше това писмо, тя още не знаеше. Но въ кабината бѣха само тя и нейниятъ баща. Положително то не се отнасяше до баща ѝ, но така както бѣше безъ обръщение, безъ адресъ, какъ можеше да го смѣта, че е за нея? Все пакъ, тя много желаше да бжде за нея, и действително тя дойде до заключението, че не можеше да бжде за никой другъ.

Следъ като помечта известно време и следъ като се ядосва достатъчно, че не може да разкрие тайната около тази безимена бележка, тя стана и се облѣче. Всѣки би могълъ да забележи, че тя е поставила най-подходящата за корабната обстановка дреха и че се е постарала да изглежда спретната. Трѣбва да се признае, че така нагласена, тя бѣше красива и привлѣкателна. Когато мина по палубата, всички погледи я изпращаха до последния жгълъ. Наистина, тя бѣше единствената пжтничка, която заслужаваше внимание, но трѣбва да се съгласимъ, че тя го заслужаваше напълно. Тя чувствуваше, че е заобиколена отъ внимание, и това, като всѣка жена, я ласкеше. Въ сжщото време тя се страшно измжчваше предъ една велика неизвестностъ: дали ще успѣе да открие този, който съ единъ замахъ бѣ успѣлъ да раздвижи и най-дълбоките недра на душата ѝ? Дали, при това, той ще има смѣлостта самъ да се обади. За да прибѣгне къмъ писмени и то анонимни обяснения, това показва, че не е много смѣлъ човѣкъ. Възможно е да е нѣкой срамежливъ обожателъ, комуто е направила впечатление и който предпочита да остане неизвестенъ. Все пакъ, има още доста време до края на пжтуването. Нѣколко дни на море—това е цѣла вѣчностъ. Тя не губѣше вѣра въ своя женски природенъ усѣтъ. Но ако това бѣше само една подигравка? Ако нѣкой бѣ поискалъ да се пошегува съ нейните чувства? Колко жестоко би било, наистина! Тя изтрѣпваше при тази мисль. Такава подигравка мжно би приживѣла. Това би разрушило не само красотата на нейното пжтуване по море, но и цѣлото нейно душевно спокойствие. Въ такъвъ случай тя би намразила дори самото море.

Каровъ се разхождаше по командния мостъ на кораба. Той подържаше дежурството отъ осемъ до дванадесетъ часа. Корабътъ съ шумъ разбиваше вълните и стремително гонѣше своята цель. Но ето че на носа между нѣколкото пжтници и пжтнички се появи една нова звезда. Едно хубаво и спретнато момиче се надвесава надъ корабна-

та стена. И то, както всички насъбрали се там, искаше да наблюдава играта на един надбъгващ се с кораба делфин. Един палав делфин, който искаше да се състезава с техниката.

Момичето бързо привлече върху себе си вниманието на моряка. Дълго той го гледа с видимо възхищение и рещи, че при първа възможност трябва да се запознае с него. Добре сложената женска фигура, палавият характер, звънливият глас на пжничката—всичко това толкова много се понрави на младия капитан, че той изгареше от желание по-скоро да се сближи с това същество.

Дежурството му изтичаше след половин час, но той трябваше също да се избърсне и прѣоблѣче, за да се яви предъ нея въ напълно добър видъ. При това, когато щѣше да бѣде вече свободенъ, започнашъ обѣда. Следъ това пакъ почивка. За пръвъ пжтъ нему се стори, че времето тече безкрайно бавно. Колко много работи имаше да върши преди да дойде времето на запознаването! И кога ли случая ще му даде тази възможностъ? Да срѣщнешъ нѣкого на кораба, това не е трудна работа. Корабътъ е толкова тѣсенъ, че людетъ си омръзватъ дори да се срѣщатъ. Но една удобна срѣща, за каквато мислѣше Каровъ—това е именно трудното на кораба. За такава срѣща понѣкога трябва да се чана дълго време, а понѣкога дори може и да не се удаде нейното осъществяване.

За първи пжтъ той срѣщна непознатата пжничка на палубата. Твърде необичайно за обикновената нейна палавост и подвижност, Лилиана бѣ седнала на една пейка. Каровъ пристѣпи твърдо и попита дали е свободно мѣстото. Бѣ решенъ да не губи време, защото по-удобенъ случай мжчно би му се отдалъ вече.

— И нѣщо друго трябваше да попитамъ, госпожице, веднага поде той—дали не бихъ ви причинилъ макаръ и малко досада съ присѣтствието си?

—О, не, ни най малко,—отговори изненадано и малко смутено момичето, което съвсемъ не очакваше, че ще го заговорятъ. Въ сжщото време въ главата ѝ проблѣсна мисълта, дали това не е безимениятъ изпращачъ на тайнствената бележка? И тя подъ око наблюдаваше своя случаенъ съседъ.

Още нѣколко въпроси отправи Каровъ къмъ момичето, но това той стори много внимателно, за да не стане действително досаденъ. Бѣше извънредно насърденъ, въпрѣки че момичето отговаряше твърде съдържано, както повелява доброто възпитание. Бѣше предпазливъ въ задирането на пжничката. Нейното държане му вдѣхваше почитъ, за да не върши това. Ясно бѣше, че той я уважаваше, но това съвсемъ не е обидно или невѣзпитано. Скоро той стаа и отмина къмъ друга частъ на кораба.

Отъ този мигъ, обаче, тѣ вече се чувствуваха като познати. Така обикновено бива на кораба. Неусѣтно всички се опознаватъ. Никой не намира това познанство за неестествено, а напротивъ. Еднообразието налага своитъ закони—нали?

Познати! Това тѣ много радваше и двамата, но никой не подозираше за другия. Ако той подозираше само, че двойно повече се радваше момичето, би се върналъ при него веднага и би призналъ съ рѣдка откровеностъ, каква мжка е за него това отдалечаване.

Каровъ бѣ решително очарованъ отъ момичето и сърдцето му се изпълни съ най-нѣжни чувства. Мисълта за него не го напушаше презъ цѣ-

лото време. По време на вечерята той бѣше толкова разсѣянъ, че забрави да дочака плодетъ. Това той никога не бѣше правилъ и прислужникътъ го забеляза. Отивайки къмъ кабината си, той бѣше доволенъ, че скоро ще може да си помечтае насаме. Още не знаеше името на момичето, но това не прѣчеше на мечтането.

Първитъ впечатления на Лилиана за младежа бѣха отлични. Тя виждаше ясно, че той не е безразличенъ къмъ нея. Неи се много искаше анонимниятъ подателъ на бележката и капитанъ Каровъ да бждатъ едно и сжщо лице. И ако това бѣше действително така, той скоро щѣше да ѝ признае. Щастиего понѣкога идва тѣй скоро!

Сжщиятъ день, както и следващия, тѣ се срѣщнаха още нѣколко пжти. При всѣка срѣща си размѣняха по нѣколко думи. Чувствуваха се вече като близки. Знаеха и имената си, което бѣше признакъ на интимностъ.

Следъ обѣдъ Лилиана отиде на мостика да добие сведения около управлението на кораба. Тя знаеше, че сега е дежурството на Каровъ и че той е на мостика. Младежътъ бѣше приятно изненаданъ. Той не бѣше предизвестенъ за посещението и това го много зарадва. Никога до сега не бѣха си нагласявали срѣщитъ. Тѣ ставаха винаги случайно, както е обикновено при тѣзи, които сж обвързани съ любовъ.

Когато тя дойде, Каровъ тъкмо поплълаваше корабния пжтеви дневникъ. Момичето го помоли да ѝ обясни, какъ корабътъ плава, когато не се вижда никакъв брѣгъ, какъ знае на къде да върви, когато не се вижда целта. Въ момента случаятъ бѣше именно такъвъ. Никжде наоколо не се виждаше суша.

Надвесиха се надъ картата и неволно допрѣха раменетъ си. Електрически токъ премина презъ двамата. Тѣ се почувствуваха още по-близки. Лилиана надникна следъ това въ дневника, кждето бѣше писалъ преди малко капитанъ Каровъ. Нейната скрита мисълъ бѣше, да види почерка на Каровъ, за да узнае дали не бѣше той нейниятъ тайнственъ смутителъ. Бѣше крайно изненадана, като видѣ, че почеркътъ много приличаше на този, съ който бѣше написана бележката, която по незнаенъ начинъ бѣше пристигнала въ нейната cabina миналата заранъ. Тя посрѣщна погледа на събеседника си, но той нищо не подозираше. Да го попита ли? Не, това въ никакъвъ случай не бива да става. За такива нѣща не бива да се говори. Хубавитъ нѣща се подразбиратъ. Тѣ се чувствуватъ.

Надвечеръ тѣ пакъ се видѣха. Този пжтъ говориха доста продължително върху най-разнообразни теми. Говориха малко повече и за себе си. Лилиана откри, че е завършила френския пансионъ и че обича много музиката. Тя дори свирѣла добре на пиано. Той разказа за себе си, че е свършилъ морското училище и че обича понѣкога да пише поезии: колкото за разнообразие. Тукъ на кораба тава последното тѣй много липсва. Правѣлъ опити чрезъ силата на поезията да разкрие на людетъ отъ сушата тайната и красотата на морето. Да разкрие широката, необятна и благородна душа на морето, което е изворъ на духовни и материални ценности. Въ тѣзи си опити той вече ималъ известенъ успѣхъ. Въ морското списание често се помѣствали негови творби. Показа нѣколко ръкописи, които наскоро щѣха да бждатъ изпратени за отпечатване. Предложи да прочете нѣщо отъ тѣхъ.

На Лилиана почна да се вие свѣтъ. Сжщиятъ по-

черкъ, дори сжщитъ листчетъ. Нѣмаше съмнение, че Каровъ е хероя на нейния сърдеченъ романъ. Той значи самъ я намѣри. Добре, че е ималъ смѣлостъ, иначе би било трудно. И тя очакваше, че той скоро ще признае кой е изпратилъ писмото. Дошелъ бѣше сждбоносниятъ часъ да се разбули тайната.

Каровъ продължаваше да чете. Лиляна слушаше привидно, но нищо не чуваше. Омайващъ трепетъ властно изпълваше цѣлитъ ѝ гърди и тя едва дишаше!

—Тукъ, обаче, има едно прекъсване,—поиска да обясни Каровъ. Миналата заранъ морскиятъ вѣтъръ ми открадна едно листче изъ ржцетъ, което напраздно търсихъ. Но нищо. Надявамъ се лесно да запълня празнщината.

Лиляна остана като гръмната. Въ този моментъ никой не би могълъ да опредѣли какво бѣше нейното състояние. Морскиятъ вѣтъръ, значи, донесе онази вълшебна хартийка, която раздвижи въ толкова кратко време всичкитъ струни на нейното сжщество. Значи то не било предназначено за нея. Изведнажъ тя стана тжжна. Сега вече не радостта, а мжката я задушаваше. Какъ бѣ могла наистина да помисли, че това го е поставилъ нѣкой нарочно. Щастieto я бѣше заблудило. Каровъ изглеждаше толкова възпитанъ, че подобно нѣщо за него никой не трѣбваше да се допусне. Но... слава Богу, че обстоятелствата се стекоха така благоприятно. Тя чувствуваше, че тази поезия би могла да се отнася и за нея. Отзивчивостта на Каровъ ѝ подсказваше това. Дори почна да мисли, че трѣбваше да благодари на морския вѣтъръ за неговото посрѣдничество. Безъ това кжсче хартия може би всичко щѣше да се случи съвсемъ иначе. Може би не биха се срѣщали дори!..

Пжтуването до Александрия бѣше доста продължително, но най-после и то свърши. Пжтницитъ слѣзхо. Слѣзе и Лиляна съ своя баща. Преди да напусне кораба, тя потърси Каровъ, за да се сбогуватъ. Двамата бѣха тжжни при разпѣлата. Обещаха си, че нѣма да се забравятъ. Уговориха да се видятъ презъ лѣтото въ Варна. Тамъ Лиляна щѣше да бжде на лѣтуване. Баща ѝ бѣше казалъ, че това лѣто ще прекаратъ на море. Да, но кой знае какъ щѣше да се случи всичко това! Много дни имаше до тогава, а времето заличава всичко. Ще останатъ може би само споменитъ. Хубавитъ спомени за времето, прекарано на кораба. Двамата бѣха обхванати отъ единъ и сжщъ страхъ: дали не ще се забравятъ?...

Една вѣчна истина е, че сждбата е по-силна отъ всичко и отъ всички. Когато тя е благосклонна къмъ нѣкого, може да направи чудеса. Минаха нѣколко месеци, и единъ день Лиляна и Каровъ наново се срещнаха. Този пжтъ въ Варна. Точно тѣй, както си бѣха уговорили. Никой отъ тѣхъ не

бѣше забравилъ обещаното. Тукъ тѣ имаха възможностъ да се срѣщатъ по-често и да говорятъ съвсемъ насаме: нѣщо, което корабната обстановка рѣдко позволяваше. Скоро тѣ откриха чувствата си и решиха да се оженятъ. Следъ два месеца и това се случи. Бѣха на върха на щастieto си. Тѣхнитъ мечти се сбжднаха. Това бѣше почти като сънъ. Сънъ, който имаше началото си въ едно прекрасно утро на море.

—Колко случайно се срещнахме—каза въ деня на сватбата Каровъ. Колко трѣбва да благодаримъ на случая, който ни събра.

—До голѣма степенъ и на морския вѣтъръ—добави Лиляна. Той има сжщо дѣлъ въ нашето запознаване.

Каровъ не проумѣ думитъ на „жена“ си, но бѣше премного щастливъ, за да се задълбочава. Не допускаше ни най-малко, че морскиятъ вѣтъръ е ималъ нѣкаква заслуга. Той подразбръ, че Лиляна искаше да назове „морската обстановка“, когато казваше „морскиятъ вѣтъръ“. Тя обаче, искаше да се доизкаже и подкачи въпроса отъ другата страна.

—Какво направи съ онази поезия, която ми четѣше тогава—попита го тя. Нали щѣше да я довършишъ и да дѣнешъ въ списанието за обнародване?

—Да си призная, не съмъ я още довършилъ—отговори Каровъ. Ти заемашъ всичкитъ ми мисли и време отъ тогава.

—Азъ ще ти помогна—каза му Лиляна, като му подаде едно малко листче.

—О, това е моето листче, което ми грабна вѣтърътъ тогава! Какъ е попаднало въ твоитъ ржце?

—Донеси ми го морскиятъ вѣтъръ, отговори тя. Азъ дълго време бѣхъ убедена, че ми е пратено отъ нѣкой обожателъ. Мислѣхъ, че това е писано за мене. Колко се радвахъ въ началото и колко разочарована останахъ единъ день, когато открихъ, че това листче бѣше пристигнало до мене съвсемъ случайно! Все пакъ, задържахъ го за себе си, защото много ми се искаше да вѣрвамъ, че действително е писано за мене.

—Наистина тогава то не се отнасяше за тебе—бѣше принуденъ да признае Каровъ. Отнасяше се до онази незнайна муза, която ме е вдъхновявала. Отъ оня день, обаче, тази муза си ти, и написаното може да се отнася за тебе. Отъ сега нататкъ всичко ще се отнася за тебе—каза той като я цѣлуна.

—Кога ще пжтуваме пакъ по море? Сега ще можемъ по-често да пжтуваме, нали?

—Следъ сватбеното пжтуване първото плаване ще бждемъ заедно. Цѣлъ месецъ сами и после пакъ сами. Колко ще бжде хубаво, нали?

—Не съвсемъ сами. Ще бжде тамъ и нашиятъ приятелъ.

—Кой е той?—очудено попита Каровъ.

—Морскиятъ вѣтъръ. Забравяшъ ли колко много му дължимъ? Не заслужава ли да ни бжде приятелъ той—незабравимиятъ морски вѣтъръ?

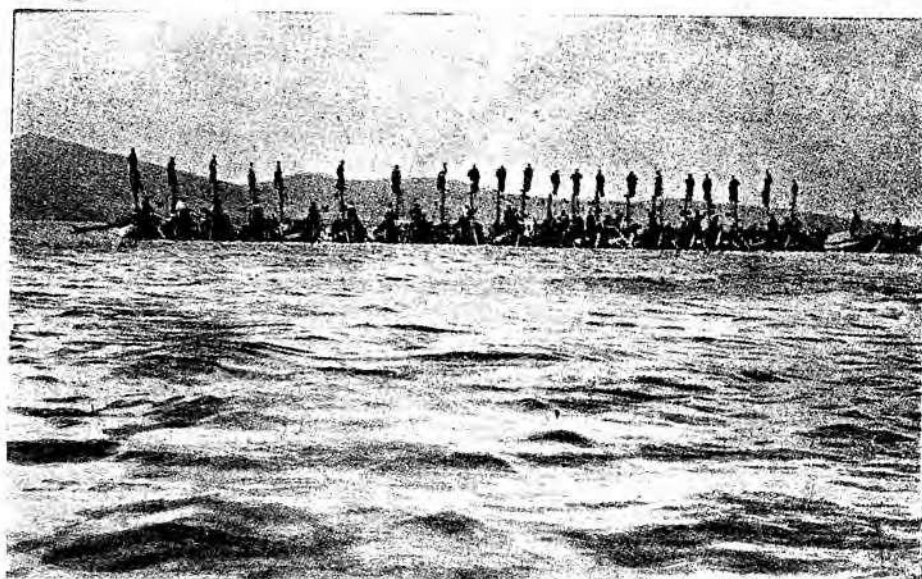
По технически причини списъка на дарителитъ ще бжде обнародванъ въ следващия брой 184.

Всички писма, ржкописи и пр. да се изпращатъ до пощ. кутия № 84. — Варна.

ТОЗИ БРОЙ 183. СЪДЪРЖА: Покровителътъ на моряцитъ — уводна статия; Пжтътъ на нашия морски кадети — репортажъ отъ Крумъ Кънчевъ; Дветъ страни на истинския моряшки животъ — капитанъ на море К. Христовъ; Така се ражда единъ корабъ *; Вѣрата, суевѣрието и сждбовното предопредѣление въ живота на моряцитъ; Морскиятъ вѣтъръ — разказъ отъ Ангелъ Симеоновъ.

Следъ борба съ бурята

Живописна риболовна флотилия

Спусчане на спасителната лодка

